

דוחות כספיים **ליום 31 במרס 2010**

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד.....	1
1.1	תיאור החברה.....	1
1.2	התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון.....	1
2	המצב הכספי.....	6
2.1	נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים.....	6
3	תוצאות הפעילות.....	8
3.1	רווח (הפסד) נקי מתחומי פעילות.....	8
3.2	רווח (הפסד) כולל מתחומי פעילות.....	8
3.3	מידע כספי לפי תחומי הפעילות.....	9
3.4	תזרים מזומנים.....	14
3.5	מקורות מימון.....	15
4	דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם.....	15
5	היבטי ממשל תאגידי.....	15
5.1	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה.....	15
6	גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב.....	15
6.1	פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד.....	15
7	הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד.....	16
7.1	גילוי בדבר ירידת ערך של נכסים פיננסיים.....	16
7.2	דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים.....	17
7.3	אירועים לאחר תאריך המאזן.....	17

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2010

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 (להלן: "תקופת הדוח").

דוח הדירקטוריון סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בתקופת הדוח. הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2009.

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998.

1. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1.1 תיאור החברה

1.1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. עיקר פעילותה הינה החזקת חברות הפעילות בתחומי הביטוח, הפנסיה, הגמל, הפיננסים והנדל"ן. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטרלישמןט ופלמס אסטרלישמןט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ והמחזיקים בכ- 61.86% ממניות החברה. משנה למנכ"ל החברה, המכהן גם כמנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (חברה בת של החברה, להלן: "מנורה ביטוח") מחזיק, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.1.2 תחומי פעילותה של החברה

לתיאור תחומי הפעילות ראה פרק תיאור עסקי התאגיד בדו"ח התקופתי לשנת 2009.

1.2 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.2.1 ביקורת מפקח - חברה בת

בחודש ספטמבר 2009, הודיע המפקח על הביטוח להנהלת מנורה ביטוח על כוונתו לערוך ביקורת בקשר להעברות רטרואקטיביות בין מסלולי השקעה שבוצעו במהלך שנת 2008 וכן בנושא הלוואות שניתנו על ידי מנורה ביטוח, לפני מספר שנים, ללא בטחונות מספיקים במועד מתן הלוואה, לרבות תפקוד האורגנים הרלבנטיים.

יצוין, כי בכל הנוגע לנושא ההעברות הרטרואקטיביות שנתגלו בפוליסות של מספר עובדים ו/או סוכנים, מדובר בסכומים לא מהותיים. באשר למשמעויות הכספיות הנוגעות להלוואות נשוא הבדיקה, ובהמשך לדיווחי החברה בדוח התקופתי לשנת 2009, יצוין, כי נכון ליום 31.03.10 יתרת הלוואות בקבוצה עמדה על כ- 110.1 מלש"ח; כנגד הלוואות נצברו ערכי פדיון בפוליסות בסך של כ- 15.8 מלש"ח; ויתרת ההפרשה לחובות מסופקים בגין הלוואות עמדה נכון למועד האמור על סך של כ- 61 מלש"ח.

ביום 28.03.10 התקבלה במשרדי מנורה ביטוח טיוטת דוח הביקורת מטעם המפקח על הביטוח בקשר עם הנושאים הנ"ל. מנורה ביטוח הגישה למפקח את תגובתה לטיוטת הדוח.

1.2.2 הצגה מחדש (Restatement)

במסגרת תהליך בקרה פנימית יזום במנורה ביטוח, התגלתה בחודש ספטמבר 2009 טעות בזקיפת תשואה למבטחים בחלק מפוליסות ביטוח חיים משתתף ברווחים, אשר אירעה

בחודש יולי 2005. בהתאם בוצעה הצגה מחדש של נתוני ההשוואה ליום 31 במרס 2009. לעניין זה ראה גם ביאור 22 לדוח הכספי.

1.2.3 שינוי אומדן

מנורה ביטוח בחנה מחדש את ההנחות האקטואריות שלה לגבי עסקת ביטוח בריאות ששווקה כעסקה קולקטיבית. כתוצאה מבחינה זו עודכנו ההנחות האקטואריות שבבסיס העסקה הנוגעים לשיעורי התמותה ולשיעורי הביטולים. שינוי האומדן כאמור השפיע על הקטנת הרווח לפני מס בסך של כ- 20 מליון ש"ח. ראה גם ביאור 22 לדוח הכספי.

1.2.4 דירקטוריון

ביום 23.05.2010 מונתה ה"ה אורלי ירקוני לדירקטורית בחברה. ביום 30.05.2010 חדל מר יעקב סגל (ז"ל) לכהן כדירקטור בחברה.

1.2.5 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה, החברה בת מנורה ביטוח וחברה מאוחדת שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה") כייצוגיות, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

1.2.6 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.2.6.1 כללי

- בחודש מאי 2010 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים". הטיוטה מרכזת את כל חובות הגילוי, הצהרות ודוחות שיש לצרף לדוחות הכספיים של גופים מוסדיים בנושא שבנדון, תוך תיקון נוסח ההצהרות ומתכונת הגילוי, קביעת נוסח חוות דעת רואה החשבון המבקר ודוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי. על פי הטיוטה ועם כניסתה לתוקף, יבוטלו כל החוזרים הקודמים הנוגעים לנושא.
- בחודש אפריל 2010 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה "הוראות לעניין השקעת גופים מוסדיים באגרות חוב לא ממשלתיות – טיוטה שנייה". מטרתה של טיוטה זו לקבוע הוראות שיחולו על גופים מוסדיים בעת רכישת אגרות חוב, לקבוע את סוג המידע שגוף מוסדי יקבל ממנפיק שהוא תאגיד שאינו מדווח, להורות לגוף מוסדי לקבוע מדיניות השקעות באגרות חוב וכן להשלים את הוראות חוזרי האשראי שפורסמו בשנת 2007. הטיוטה קובעת כי תחולתן של מרבית ההוראות החל מיום 1 ביולי 2010.
- בחודש מרס 2010 פורסם תיקון מס' 21 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א – 1981, שהרחיב את הגופים להם רשאי המפקח על הביטוח לגלות ידיעה או להראות מסמך ובלבד שנוכח כי הידיעה או המסמך מתבקשים לצורך מילוי תפקידם של אותם הגופים. התיקון שחל על סעיף שעניינו "מסירת מידע לרשות פיקוח בישראל", קבע כי בנוסף להיתר הגילוי לרשות ניירות ערך ולמפקח על הבנקים, רשאי המפקח גם לגלות ידיעה כאמור, לבנק ישראל. תחילתו של תיקון זה מיום 1.6.2010.
- בחודש מרס 2010 פרסם המפקח טיוטת מכתב הבהרה שעניינה "קריטריונים לאישור חלוקת דיבידנד ע"י חברת ביטוח". מטרתה של הטיוטה להבהיר את התנאים להגשת בקשה לקבלת אישור מהמפקח בכל הנוגע לחלוקת דיבידנד, החל מיום פרסום הדוחות הכספיים התקופתיים לשנת 2009. חברת ביטוח אשר סך ההון העצמי שלה לאחר חלוקת דיבידנד גבוה ב-110% מהסכומים הנדרשים בטיטה, תהא רשאית לחלק דיבידנד ללא צורך באישורו מראש של המפקח ובלבד שמסרה למפקח טרם החלוקה הודעה על חלוקת דיבידנד ואת המסמכים הנדרשים לפי הטיוטה.

- בחודש מרס 2010 פרסם המפקח טיוטת חוזר שנייה שעניינה "הרכב הון עצמי של מבטח – טיוטה שנייה". מטרתה של הטיוטה לקבוע כללים ועקרונות להרכב ההון העצמי של מבטח העולה בקנה אחד עם דירקטיבת Solvency II וכן לקבוע הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח שתחול עד ליישומה המלא של הדירקטיבה בישראל, במועד שיודיע עליו המפקח.
- בחודש מרס 2010 פרסם המפקח טיוטת חוזר הכרעות עקרוניות שעניינה "חובת קבלת הסכמה מפורשת לשם צירוף מבוטחים לביטוח – טיוטה". מטרתה של טיוטה זו להורות כי מבטח לא ייצרף מבוטחים לתכנית ביטוח בנסיבות שאינן בגדר הצעה מזכה אלא בכפוף לקבלת הסכמה מפורשת מראש של המבוטח.

1.2.6.2 ביטוח כללי

- בחודש מרס 2010 פורסם חוק חוזה ביטוח (תיקון מס' 4), תש"ע - 2010, הקובע כי מבטח בביטוחים אישיים (קרי- ביטוח תאונות אישיות, ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירות ותכולתן, ביטוח חיים, ולמעט ביטוח אחריות) הנמצא בהליך משפטי מול מבטח, ולא שילם את תגמולי הביטוח שלא היו שנויים במחלוקת בתום לב, במועדים שבהם היה עליו לשלם- חייב בית המשפט לחייבו בתשלום ריבית מיוחדת על סכומי תגמולי הביטוח, כמפורט בסעיף 28 לחוק. לעניין מבטח כאמור בביטוחים שאינם ביטוחים אישיים- רשאי בית המשפט לחייבו בתשלום הריבית המיוחדת כאמור. תחילתו של התיקון 30 יום מיום פרסומו.

1.2.6.3 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (כולל בריאות)

- בהמשך להודעת המפקח לגופים מוסדיים בחודש יולי 2009, כי בדעתו לקדם הקמה של מסלוקה בתחום החיסכון הפנסיוני ובהמשך למזכר ההבנות לשיתוף פעולה לקידום מערכת מרכזית למיתוג מסרי מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן: "המסלוקה") שפורסם בפברואר 2010, פורסמה במרס 2010 טיוטת הוראות לעניין דרכי פעולה וניהולה של המסלוקה. המסלוקה מיועדת לספק שירותי העברת מידע וסליקה כספית לגופים השונים בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן: "טיטות ההוראות"). מטרת טיוטת ההוראות הינה לשמור על ענייני משתמשי המסלוקה, כמו גם על התפתחות התחרות, מניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני ובתחום החיסכון לטווח ארוך, וזאת במטרה להבטיח את ניהולה התקין של המסלוקה. טיוטת ההוראות מסדירה הקמת חברה שתהיה אחראית על הקמה וניהול המסלוקה ובעלי המניות בה יהיו השחקנים השונים בתחום החיסכון הפנסיוני (גופים מוסדיים, יועצים פנסיוניים וסוכנים פנסיוניים) וכן לשכות שכר.
- בהמשך לתיקון סעיף 2 לחוק קופות גמל, מחודש יולי 2009, במסגרתו נקבע כי החל מיום 1 בינואר 2011 חברה מנהלת של קופת גמל לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג של קופות הגמל המפורטים בסעיף, פורסמה בחודש אפריל 2010 טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התש"ע - 2010. על פי הטיוטה חברה מנהלת אשר ביום תחילתו של חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), ניהלה יותר מקופת גמל אחת, מסוג קופת גמל לא משלמת לקצבה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל אישית לפיצויים או קרן השתלמות, באמצעות יותר מאשר גוף מתפעל אחד, תהא רשאית עד ליום 1 בינואר 2014 לנהל באמצעות כל אחד מהגופים המתפעלים קופת גמל אחת מכל סוג כאמור. בנוסף, חברה מנהלת אשר ניהול קופת הגמל הועבר אליה מחברה מנהלת אחרת או שהתמזגה עם חברה מנהלת אחרת ומועד העברת הניהול או המיזוג חל לאחר יום 1 ביוני 2010, תהא רשאית עד לתום ששה חודשים ממועד העברת הניהול או

המיזוג, לפי העניין, לנהל קופת גמל נוספת אחת מסוג קופת הגמל שהניהול בה הועבר אליה או שהייתה בניהולה של החברה המנהלת עימה התמזגה.

- בחדש אפריל 2010 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התש"ע – 2010, וטיוטת חוזר "העברת כספים בין קופות גמל" (להלן: "הטיוטות") וכן מקבץ הבהרות שמטרתן מתן מענה לסוגיות שונות שהועלו בקשר עם התקנות והחוזר הנזכרים לעיל. במסגרת הפרסומים הנזכרים מוצעים שורה של תיקונים לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התשס"ח – 2008, ולחוזר העברת כספים בין קופות גמל (להלן: "התקנות" וה- "החוזר") ובין שאר תיקונים כדלקמן: ניתנה אפשרות לאחד חשבונות של עמית בקופת גמל ללא תלות בותק הקופה וזאת להבדיל מהמצב שהיה נהוג קודם לכן לפיו ניתן היה לאחד כספים לקופה שמועד ההפקה בה מאוחר יותר; הובהר כי בכל מקרה של ליקויים, למעט ליקויים מהותיים, הנוגעים לעצם היכולת להעביר כספים על פי התקנות, על הגוף המנהל של החברה המקבלת ושל החברה המעבירה לפעול לתיקון הליקויים והשלמת החוסרים בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים; קוצר פרק הזמן להעברת כספים בין קופות המנוהלות על ידי אותו גוף מנהל מעשרה לשלושה ימי עסקים, ונקבעו לוחות זמנים חדשים לבקשות ביטול במקרים אלו; נקבע כי במקרה של העברת כספים באיחור על ידי הקופה המעבירה, יידרש הגוף המעביר להעביר לגוף המקבל את נתוני התשואה של הקופה המעבירה בתקופת האיחור. יצוין, כי בהתאם לתקנות, במקרה שבו ההפרש בין תשואת הקופה המקבלת לתשואת הקופה המעבירה, במועד האיחור, גבוה מריבית הפיגורים המשולמת מהקופה המעבירה, יהיה על הגוף המנהל של הקופה המעבירה לשלם לגוף המקבל, מתוך דמי הניהול אותם הוא גובה, את ההפרש בניכוי ריבית הפיגורים ששולמה על ידו.

- באפריל 2010 פורסמו טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי) (תיקון מס' 2), התש"ע 2010 וטיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון מס' 2), התש"ע – 2010 (להלן: "טיוטות התיקונים"). טיוטות התיקונים מתייחסות למגבלות על פעילות ברוקראז' באמצעות צד קשור וקובעות, כי בכפוף לקיום הליך תחרותי, חברה מנהלת או משקיע מוסדי, לפי העניין, רשאים לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד ש: (1) העמלות בשל רכישות או מכירות כאמור לא יעלו על 20% מסך כל העמלות ששולמו בשל כלל הרכישות והמכירות שביצע המשקיע המוסדי במהלך השנה; (2) העמלה שתשולם לצד קשור בשל רכישת או מכירת כאמור לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי, שאינו צד קשור, בשל עסקה זהה או דומה. התיקונים המוצעים בתקנות האמורות, עתידים להיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2010, ולהחליף את ההוראה בכל אחת מהתקנות לפיה החל מיום 30 ביוני 2010 חברה מנהלת או משקיע מוסדי, לפי העניין, אינם רשאים לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור.

1.2.7 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.2.7.1 התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים

אינדיקטורים רבים שפורסמו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2010 מראים שהפעילות הריאלית במשק הישראלי ממשיכה להתרחב, אך חלקם מצביעים על התמתנות של קצב ההתרחבות.

נתונים מלאים של סקר החברות לרבעון הראשון של שנת 2010 מצביעים על המשך התרחבותה של הפעילות העסקית, והמדד המוביל בסקר מבטא ציפיות להתרחבות נוספת של הפעילות ברבעון השני של שנת 2010. כמו כן, נתוני סחר החוץ לחודש מרס 2010 מלמדים על האצה מחודשת ביצוא וביבוא של הסחורות ובנוסף המדד המשולב לחודש אפריל 2010 עלה ב-0.6%.

כנגד זאת התמתן במידה מסוימת קצב הגידול של גביית המסים הישירים והעקיפים, ירדו רכיבי הציפיות במדדי אומון הצרכנים, ועלתה ההסתברות להאטה בביקושים בחודש אפריל 2010 (על פי מדד המחושב בחטיבת המחקר של בנק ישראל).

על רקע זה, עדכן בנק ישראל במהלך חודש אפריל 2010 את תחזית הצמיחה של המשק הישראלי לשנת 2010 כלפי מעלה, מ-3.5% ל-3.7%, וכן פרסם תחזית צמיחה ראשונית לשנת 2011 של כ-4%. בנק ישראל מעריך כי שיעור האבטלה ימשיך וירד, לכ-7% במוצע שנתי בשנת 2010, וכי שיעור האינפלציה יתמתן במהלך 12 החודשים הבאים לכ-2.2%. להתמתנות האינפלציה ב-12 החודשים הבאים צפויים לתרום הייסוף הריאלי של שער החליפין האפקטיבי, שאפיין את החודשים האחרונים ורמת התוצר, שעדיין צפויה להיות נמוכה מהרמה הפוטנציאלית - כתוצאה מהשפעתו של המשבר העולמי על הפעילות המשקית בישראל.

השיפור הריאלי בכלכלה לא בא לידי ביטוי בעלויות מחירים לצרכן בתקופה הנסקרת, אלא להיפך. מדד המחירים לצרכן ירד במהלך הרבעון הראשון של שנת 2010 בשיעור של 0.9%. ירידה זו משקפת בעיקרה גורמים עונתיים, אולם האינפלציה ברבעון הראשון הושפעה גם מפעולות הממשלה – הפחתת המע"מ וביטול היטל הבצורת, הוזלת תעריפי החשמל וירידה של מחירי הדיור והאנרגיה. ב-12 החודשים האחרונים עלה מדד המחירים לצרכן ב-3.2%, והמדד למעט דיור ואנרגיה עלה ב-2.1%.

במהלך הרבעון המשיך בנק ישראל בתהליך העלאה הדרגתית של הריבית - חלק מנורמליזציה הדרגתית של הריבית. כך, הועלתה הריבית מ-0.5% בספטמבר 2009 ל-1.25% בינואר 2010 ול-1.5% באפריל 2010. המניעים להעלאות הריבית היו קצב האינפלציה השנתי (ב-12 החודשים האחרונים), שבמהלך התקופה היה מעל לגבול העליון של היעד, הרמה הגבוהה יחסית של הציפיות לאינפלציה לשנה הקרובה, הן על פי החזאים והן על פי שוק ההון, המשך ההתבססות של הצמיחה ועלויות מתמשכות של מחירי הנכסים, ובכללם המניות והדירות. לעומת זאת, נראה כי במהלך הרבעון האחרון של 2009 והרבעון הראשון של 2010 התמתן במידה מסוימת קצב עליית המחירים בשוק המקומי, והחלה להסתמן אפשרות של האטת הפעילות באירופה, על רקע קשיים במימון חובות של מספר מדינות.

מגמת ההתאוששות של הכלכלה העולמית נמשכה במהלך הרבעון הנסקר, אך לא באופן אחיד. במדינות המפותחות ההתאוששות המתונה נשענת בעיקר על התערבות מוניטארית ופיסקאלית מסיבית – שמטבע הדברים לא תוכל להתמיד. המשך ההתערבות ומידתה יהיו שונים ממדינה למדינה, בהתאם לנסיבות המיוחדות של כל מדינה. לעומת זאת במדינות המתפתחות הצמיחה מונעת יותר על ידי ביקושים מקומיים של משקי הבית והפירמות ועלייה של מחירי הסחורות.

על פי רוב הנתונים שהתפרסמו ההתאוששות הכלכלית העולמית מתחזקת, בין היתר, כתוצאה מהמשך הצמיחה החזקה במדינות מזרח אסיה וסיימי התאוששות טובים בארה"ב. ואולם, במדינות המפותחות הצמיחה מושפעת במידה רבה מהרחבה פיסקאלית ומוניטארית ניכרת. היציאה מהמדיניות המרחיבה עלולה לאיים על עוצמת ההתאוששות. בנוסף, עדיין נותרו סיכונים משמעותיים - בעיקר בשל משבר החוב העולמי שהחריף לקראת סוף התקופה הנסקרת, על רקע משבר החוב ביוון.

1.2.7.2 שוקי האג"ח והמניות

במהלך הרבעון הנסקר נמשכה בישראל העלייה של מחירי הנכסים הפיננסיים - מניות ואיגרות חוב של חברות – וכן של מחירי הדירות. זאת במקביל לעלייה, אמנם בקצב מתון יותר, של מחירי המניות בעולם. עליית מחירי המניות בעולם ובישראל משקפת בחלקה את ההתאוששות של הכלכלה והצפי להמשכה, אך חלקה הוא תולדה של שיעורי הריבית הנמוכים השוררים ברוב המדינות. גם

עליית מחירי הדירות בישראל היא במידה רבה תולדה של שיעורי הריבית הנמוכים.

מדד ת"א 25 עלה במהלך הרבעון הראשון של 2010 בשיעור של כ- 7.3%, כאשר מדד ת"א 100 עלה בשיעור של כ- 8.5%. מדד ת"א 75 עלה בשיעור של כ- 13.9%.

מגמת עליות נרשמה גם ברוב מדדי המניות המובילים בעולם. הנאסד"ק עלה במהלך הרבעון הנסקר בשיעור של כ- 5.7%, בעוד שהדאו ג'ונס עלה בכ- 4.1%. מדד הפוטסי עלה בכ- 4.9%, מדד הקאק הצרפתי בכ- 1.0% ומדד הדאקס הגרמני בכ- 3.3%.

במהלך הרבעון נרשמו בשוק האג"ח הקונצרני עליות מחירים חדות וירידה ניכרת של התשואות הגלומות. בסיכום הרבעון הראשון של 2010, עלה מדד התל בונד 20 בכ- 3.9% ומדד התל בונד 40 בכ- 5.6%. מדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בכ- 1.7% ומדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בכ- 1.8%.

האווירה החיובית בשווקים הושפעה מהריבית הנמוכה, מתכניות חירום שבוצעו על ידי ממשלות בעולם ואשר הצליחו לבלום את המשבר, ומפרסום אינדיקטורים כלכליים חיוביים לעומת הצפי.

התערבות בנק ישראל במסחר בדולר נמשכה גם במהלך הרבעון הראשון של 2010. יתרות המט"ח של בנק ישראל גדלו במהלך הרבעון מרמה של כ- 60.6 מיליארד דולר לרמה של כ- 62.5 מיליארד דולר בסוף מרץ 2010 ועד לשיא של כ- 64.5 מיליארד דולר בסוף אפריל 2010.

התערבותו של בנק ישראל במסחר נועדה לנסות למתן מגמות חריגות בשערו של הדולר ביחס לסל המטבעות ומניסיון למנוע מתקפות ספקולנטים על המטבע המקומי. בסיכום הרבעון הראשון של 2010, יוסף השקל בשיעור של כ- 1.6% לעומת שערו של הדולר, כאשר שערו של האירו לעומת השקל רשם במהלך הרבעון ירידה של כ- 8.3% על רקע משבר החוב ביוון.

2. המצב הכספי

2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2009	31 במרס 2010	(באלפי ש"ח)
10,169,178	8,507,194	10,722,637	סך הכל נכסים עבור חוזים תשואה
13,281,634	11,424,262	13,419,095	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
4,453,879	4,520,008	4,856,783	נכסים אחרים
27,904,691	24,451,464	28,998,515	סך כל הנכסים
1,950,650	1,552,529	2,129,563	הון עצמי
			התחייבויות:
12,925,047	12,184,729	13,198,991	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
10,238,194	7,948,707	10,771,760	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,513,374	1,590,883	1,487,625	התחייבויות פיננסיות
1,277,426	1,174,616	1,410,576	התחייבויות אחרות
27,904,691	24,451,464	28,998,515	סך כל ההון וההתחייבויות

2.1.2 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	(באלפי ש"ח)	
2009	2010	% שינוי	
4,069,594	1,028,318	2.9	פרמיות שהורווחו ברוטו
3,337,873	813,768	(3.0)	פרמיות שהורווחו בשייר
4,112,369	628,110	(35.7)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
457,703	196,197	98.6	הכנסות מדמי ניהול
178,421	61,672	51.1	הכנסות מעמלות
5,961,484	1,126,444	(18.0)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
876,302	226,807	3.1	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
512,933	129,340	16.8	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
140,076	3,423	(63.7)	הוצאות מימון
(1,808)	(987)	(732.7)	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
593,763	212,746	(11.6)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
190,793	72,250	(12.7)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
402,970	140,496	(11.0)	רווח (הפסד) לתקופה

2.1.3 נתונים על פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות ביטוח לפי תחומים:

1-12/2009	1-3/2009	1-3/2010	(באלפי ש"ח)	
% שינוי				
866,188	213,761	218,815	2.4	רכב רכוש
601,875	143,700	150,517	4.7	רכב חובה
528,368	130,644	131,828	0.9	ענפי רכוש ואחרים
246,766	61,458	60,488	(1.6)	ענפי חבויות אחרים
2,243,198	549,563	561,648	2.2	סך תחום ביטוח כללי
1,827,732	450,426	465,757	3.4	תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
(1,336)	(220)	913		התאמות וקיצוצים
4,069,594	999,769	1,028,318	2.9	סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו

2.1.4 ההון העצמי

ההון העצמי של החברה נכון ליום 31 במרס 2010 עומד על סך של 2,130 מיליוני ש"ח לעומת סך של 1,951 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2009. הגידול בהון נובע בעיקר מרווח בסך של כ- 140 מיליון ש"ח ומגידול בקרן ההון הנובעת מנכסים פיננסיים זמינים למכירה וקרנות הון אחרות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (על תיקוניהן) (להלן - "תקנות ההון") החלות על המבטחים בקבוצה, למנורה ביטוח ולשומרה קיים, נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של 677 מיליון ש"ח ו- 49 מיליון ש"ח, בהתאמה. יצויין, כי נכון לתאריך הדוח, למנורה ביטוח ולשומרה, עודפי הון

בסך 212 מיליון ש"ח ובסך של כ- 2 מיליון ש"ח, בהתאמה, גם לצורך עמידה במלוא דרישות ההון על פי תקנות ההון כפי שתהיינה בתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.

לחברה חברות בנות נוספות אשר חלות עליהן הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להן, לפי העניין (ראה גם ביאור 4 לדוחות הכספיים).

3. תוצאות הפעילות

3.1 רווח (הפסד) נקי מתחומי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס	(באלפי ש"ח)	
		2010	2009
			% שינוי
רווח מתחומי הפעילות לפני מס:			
340,737	104,161	115,865	(10.1)
214,879	60,386	103,662	(41.7)
רווח (הפסד) מביטוח כללי			
555,616	164,547	219,527	(25.0)
סך רווח (הפסד) לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח			
38,147	48,199	21,198	127.4
רווח (הפסד) לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)			
593,763	212,746	240,725	(11.6)
190,793	72,250	82,801	(12.7)
סה"כ רווח (הפסד) לפני מס			
מיסים על הכנסה (הטבת מס)			
402,970	140,496	157,924	(11.0)
רווח (הפסד) נקי			
מיוחס ל:			
402,798	140,459	157,858	(11.0)
172	37	66	(43.9)
בעלי מניות בחברה			
זכויות מיעוט			
402,970	140,496	157,924	(11.0)
רווח (הפסד) נקי			

3.2 רווח (הפסד) כולל מתחומי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	% שינוי	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		(באלפי ש"ח)
		2009	2010	
רווח כולל מתחומי הפעילות לפני מס:				
414,887	(9.5)	139,595	126,392	רווח כולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
391,581	(52.2)	190,652	91,155	רווח (הפסד) כולל מביטוח כללי
806,468	(34.1)	330,247	217,547	סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח
200,636	(44.6)	95,456	52,885	רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)
1,007,104	(36.5)	425,703	270,432	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס
334,557	(37.6)	147,491	92,005	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
672,547	(35.9)	278,212	178,427	רווח (הפסד) כולל

מיוחס ל:				
בעלי מניות בחברה	178,390	278,146	(35.9)	672,375
זכויות מיעוט	37	66	(43.9)	172
רווח (הפסד) כולל	178,427	278,212	(35.9)	672,547

תוצאות הפעילות בתקופת הד"ח:

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי בסך של כ- 140 מיליוני ש"ח לעומת רווח נקי בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי האמור נובע מירידה ברווח בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בביטוח כללי, מירידה ברווח בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעומת גידול ברווח מפעילות שאינה מיוחסת למגזרים בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח. על כל ההשפעות האמורות, יש לקחת בחשבון את השפעת המס אשר הקטינה את הירידה ברווח בסך של כ- 10 מיליון ש"ח.

הרווח הכולל בתקופת הדוח הסתכם בכ- 178 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 278 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ירד כתוצאה מהאמור בפסקה הקודמת וכן כתוצאה מהשינויים בקרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת 120 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להסברים על השינוי ברווח במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ומגזר ביטוח כללי ראה בסעיפים 3.3.1 ו- 3.3.5 להלן.

3.3 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.3.1 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עיקרי ביאור תוצאות תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

1-12/2009	% שינוי	1-3/2009	1-3/2010	
1,827,732	3.4	450,426	465,757	פרמיות שהורווחו ברוטו
3,670,145	(38.5)	877,895	540,047	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
391,949	103.5	86,505	176,001	הכנסות מדמי ניהול
41,535	(11.3)	15,332	13,595	הכנסות מעמלות
4,796,058	(15.3)	1,101,100	932,310	תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חווי ביטוח וחוי השקעה ברוטו
364,596	5.6	95,111	100,397	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
372,467	12.5	85,425	96,072	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
340,737	(10.1)	115,865	104,161	רווח לפני מס

בתקופת הדוח, נרשם רווח לפני מס בתחום חסכון ארוך טווח בסך של כ- 104 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 116 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר מקיטון ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 23 מיליון ש"ח, במקביל לגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 5 מיליון ש"ח ומגידול ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 6 מיליון ש"ח. הקיטון ברווח בביטוח חיים נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות מנכסים המוחזקים בתיק משתתף ברווחים אשר עומדים כנגד התחייבויות צמודות מדד וכן מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות המיוחסות לתחום זה. העלייה ברווח מפעילות הפנסיה נובעת בעיקר מגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 9 מיליון ש"ח ומנגד קיטון בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 2 מיליון ש"ח וגידול בהוצאות הנהלה וכלליות והוצאות שיווק בסך של כ- 2 מיליון ש"ח. העלייה ברווח מפעילות הגמל נובעת בעיקר מגידול בהכנסות בדמי ניהול בסך של כ- 4.5 מיליון ש"ח ומגידול בפער שבין הכנסות מהשקעות לבין הסכום הנזקף לקופות הגמל מבטיחות התשואה בכ- 4.4 מיליון ש"ח ומנגד גידול

בהוצאות שיווק, רכישה והנהלה וכלליות בסך של כ- 2.5 מל"ח. סכום הפרמיות שהורווחו הסתכם לסך של כ-466 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-450 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 3.4%. שיעור הפדיונות של הקבוצה בתקופת הדוח, בביטוח חיים, עמד על כ- 3.8% מהעתודה הממוצעת בחישוב שנתי לעומת כ- 4.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

חל קיטון בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בסך של כ- 169 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. קיטון זה נובע בעיקרו מקיטון בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 338 מיליון ש"ח.

עמלות והוצאות רכישה בתקופת הדוח עמדו על כ- 100 מיליון ש"ח לעומת כ- 95 מיליון ש"ח אשתקד, עלייה בסך של כ- 5 מיליון ש"ח המהווה גידול של כ- 5.6%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בהוצאות השיווק בביטוח חיים בסך של כ- 3 מיליון ש"ח, בפעילות הגמל בסך של כ- 1 מיליון ש"ח ומפעילות הפנסיה בסך של כ- 1 מיליון ש"ח.

הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות בתקופת הדוח עמדו על סך של כ- 96 מיליון ש"ח לעומת כ- 85 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12.5%, הנובע בעיקרו מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות של פעילות ביטוח חיים בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח ומגידול בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח בפעילות הגמל.

3.3.2 פוליסות משתתפות ברווחים

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות משתתפות ברווחים מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות משתתפות ברווחים ליום 31 במרס 2010 הסתכמו בסך של כ- 10,772 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 10,239 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009, גידול של כ- 5.2%. הגידול כאמור, נובע בעיקרו מהעלייה בהכנסות מהשקעות בתקופת הדוח.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

1-12/2009	1-3/2009	1-3/2010	
35.37%	12.02%	5.74%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
34.43%	11.86%	4.74%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
40.53%	11.20%	4.74%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
39.56%	11.05%	3.75%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה)

1-12/2009	1-3/2009	1-3/2010	
35.37%	12.02%	5.74%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
33.82%	11.72%	5.41%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
40.53%	11.20%	4.74%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
38.92%	10.91%	4.41%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-12/2009	1-3/2009	1-3/2010	
2,536.1	715.4	376.6	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
81.7	15.4	91.2	דמי ניהול

בפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והתשואה ריאלית שלילית המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים מהשקעות אין השלכה כאמור על הזכות לגבות דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים משתתף ברווחים בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 91.2 מיליוני ש"ח (מתוכם כ- 70 מיליוני ש"ח כדמי ניהול משתנים) לעומת כ- 15.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 492.2%. גידול זה נובע בעיקרו מהעובדה כי בתקופה המקבילה אשתקד לא נגבו דמי ניהול משתנים, בשל ההפסד הריאלי המצטבר בשנת 2008, בפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו בשנים 1991 עד 2003, וכן מהגידול בהיקף הנכסים ברבעון זה לעומת הרבעון המקביל אשתקד וזאת בשל הפקדות חדשות והכנסות מהשקעות שהושגו בשנת 2009 ובתקופת הדוח (ראה גם סעיף 7.3 להלן – אירועים לאחר תאריך המאזן).

3.3.3 תוצאות פעילות ענף הפנסיה

1-12/2009	% שינוי	1-3/2009	1-3/2010	
18,046	(42.9)	6,127	3,498	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
246,964	16.2	57,238	66,530	הכנסות מדמי ניהול
236	29.0	62	80	הכנסות מעמלות
48,661	11.5	12,312	13,726	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
129,005	1.3	32,090	32,507	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
87,580	25.5	19,025	23,875	רווח לפני מס

הגידול ברווח נובע בעיקרו מגידול בהכנסות מדמי ניהול אשר גדלו בתקופת הדוח בסך של כ- 9 מיליון ש"ח גידול של כ- 16%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בהיקף הנכסים ומגידול בהכנסות מדמי גמולים. הרווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון קטנו בכ- 2.6 מיליון ש"ח, קיטון של כ- 42.9% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות גדלו בסך של כ- 1.4 מיליון ש"ח, גידול של כ- 11.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, לא חל שינוי משמעותי בהוצאות הנהלה וכלליות.

3.3.4 תוצאות פעילות ענף קופות הגמל

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף קופות גמל (באלפי ש"ח):

1-12/2009	% שינוי	1-3/2009	1-3/2010	
389,611	(24.9)	38,610	29,015	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
63,302	31.9	13,863	18,287	הכנסות מדמי ניהול
347,296	(60.0)	23,338	9,346	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
3,299	241.9	432	1,477	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
45,900	16.3	10,194	11,856	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
1,710	(19.2)	411	332	הוצאות מימון
54,708	34.2	18,098	24,291	רווח (הפסד) לפני מס

הגידול ברווח נובע בעיקרו מגידול בהכנסות בדמי ניהול בסך של כ- 4.5 מיליון ש"ח וכן מגידול בפער שבין ההכנסות מהשקעות לבין הסכום שנזקף לקופות הגמל מבטיחות התשואה בכ- 4.4 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול בהוצאות שיווק והוצאות רכישה בסך של כ- 1 מיליון ש"ח, ובהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 2 מיליון ש"ח.

3.3.5 תוצאות תחומי הפעילות במגזר ביטוח כללי

עיקרי ביאור תוצאות תחום ביטוח כללי

1-12/2009	% שינוי	1-3/2009	1-3/2010	(באלפי ש"ח)
2,277,818	(3.5)	716,055	691,106	פרמיות ברוטו
290,980	(41.8)	70,395	40,971	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
119,505	85.7	23,325	43,325	הכנסות מעמלות
1,664,935	16.9	360,718	421,582	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
491,768	(1.3)	121,777	120,170	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
94,958	29.0	14,456	18,644	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
214,879	(41.7)	103,662	60,386	רווח (הפסד) לפני מס

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף רכב חובה

1-12/2009	% שינוי	1-3/2009	1-3/2010	(באלפי ש"ח)
621,979	(5.9)	179,674	169,118	פרמיות ברוטו
177,447	(38.5)	42,171	25,944	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
---	---	---	2,554	הכנסות מעמלות
615,264	15.0	105,811	121,694	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
62,986	(2.1)	15,220	14,904	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
29,941	28.5	4,850	6,230	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
74,815	(38.9)	56,606	34,559	רווח (הפסד) לפני מס

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף רכב רכוש

(באלפי ש"ח)	1-3/2010	1-3/2009	% שינוי	1-12/2009
פרמיות ברוטו	277,928	281,448	(1.3)	877,843
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	4,479	9,729	(54.0)	37,196
הכנסות מעמלות	13,933	1,209	1,052.4	28,659
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	157,099	158,059	(0.6)	607,760
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	54,468	54,844	(0.7)	222,289
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	6,576	5,023	30.9	35,611
רווח (הפסד) לפני מס	6,026	12,325	(51.1)	40,008

3.3.6 תחום פעילות ביטוח כללי אחר

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענפי ביטוח כללי אחר

(באלפי ש"ח)	1-3/2010	1-3/2009	% שינוי	1-12/2009
פרמיות ברוטו	244,060	254,933	(4.3)	777,996
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	10,548	18,495	(43.0)	76,337
הכנסות מעמלות	26,838	22,116	21.4	90,846
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	142,789	96,848	47.4	441,911
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	50,798	51,713	(1.8)	206,493
הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	5,838	4,583	27.4	29,406
רווח (הפסד) לפני מס	19,801	34,731	(43.0)	100,056

תוצאות תחומי פעילות במגזר ביטוח כללי

עסקי הביטוח הכללי מחולקים לשלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי.

הרווח מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 60 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 104 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 41.7%. הירידה ברווח נובעת מתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח מתחום ביטוח רכב רכוש בסך של כ- 6 מיליון ש"ח והיתר בסך של כ- 15 מיליון ש"ח מענפי ביטוח אחרים (ראה הסבר להלן).

הכנסות מפרמיה (ברוטו) בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 691 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ- 716 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 3.5%. הקיטון בפרמיות (ברוטו) נובע בעיקר מקיטון בפרמיה בענף רכב חובה בסך של כ- 8 מיליון ש"ח, בענף רכב רכוש בכ- 3.5 מיליון ש"ח בענפי אש ובתי עסק בסך של כ- 9.6 מיליון ש"ח ובענפי ביטוח אחרות בסך של כ- 4.2 מיליון ש"ח.

הכנסות מהשקעות נטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 41 מיליוני ש"ח לעומת כ- 70 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 41.8%.

הכנסות מעמלות עמדו על כ- 43 מיליוני ש"ח לעומת כ- 23 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 85.7%. השינוי נובע בעיקר מהגורמים הבאים: מהוספת מבטח משנה נוסף להסכם ביטוח משנה יחסי רב-ענפי, מהרחבת תחולת ההסכם האמור

עם מבטח המשנה העיקרי גם לענף רכב חובה וכן משינוי בהסכם ביטוח המשנה בענף רכב רכוש.

תחום פעילות ביטוח רכב חובה

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 35 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 57 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר מהגורמים הבאים: מהתפתחות שלילית ביחס לשנים סגורות בסך של כ- 7 מיליון ש"ח, מביטול הפסד בשנים פתוחות, בתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 9 מיליון ש"ח ומקיטון בהכנסות מהשקעות שלא נזקפו לצבירה בסך של כ- 9 מיליון ש"ח ומנגד מגידול בשחרור בצבירה בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 6 מיליון ש"ח לעומת כ- 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווה ירידה של כ- 51.1%. הירידה ברווח נובעת בעיקר מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 5.2 מיליוני ש"ח.

תחום פעילות ביטוח כללי אחר

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 20 מיליון ש"ח לעומת כ- 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווה ירידה של כ- 43%. הירידה נובעת בעיקרה מירידה ברווח בענפי החבויות ובפרט בענף חבות מעבידים בסך של כ- 11.4 מיליון ש"ח עקב התפתחות שלילית בהערכת התביעות התלויות, בענף אחריות מנהלים בשל קיטון בשחרור מהצבירה לעומת תקופה מקבילה אשתקד, בסך של כ- 5.5 מיליון ש"ח, בשל הקטנת זקיפת רווח השקעתי שלא נכלל בחישוב העתודה ושנכלל לשנים הסגורות בסך של כ- 4.4 מיליון ש"ח. מנגד, חל שיפור בתוצאות החיתומיות בענף אש ובתי עסק בסך של כ- 7 מיליון ש"ח.

3.3.7 תוצאות פעילות שירותים ומוצרים פיננסיים

תוצאות תחום פעילות זה מתייחסות לחברה בת - מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ (להלן: מנורה פיננסיים), אשר החלה לפעול, באמצעות חברות בנות, בחודש יוני 2005, ואינן כוללות את תוצאות מנורה מבטחים גמל בע"מ (חברת בת של מנורה פיננסיים), שתוצאותיה מוצגות בנפרד במסגרת תוצאות תחום פעילות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

באלפי ש"ח	1-3/2010	1-3/2009	% שינוי	1-12/2009
סה"כ הכנסות	24,840	19,958	24.5	109,542
סה"כ הוצאות	20,925	15,073	38.8	79,674
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	3,915	4,885	(19.8)	29,868
רווח נקי (הפסד) לתקופה	3,762	4,914	(22.0)	27,251

העלייה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בהכנסות מדמי ניהול קרנות נאמנות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח בשל גידול בהיקף הנכסים המנוהלים, מגידול בהכנסות מעמלות חיתום בסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ומנגד מקיטון בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 5.5 מיליוני ש"ח. העלייה בהוצאות בתקופת הדוח נובעת בעיקרה מגידול בעמלות הפצה והוצאות תפעול של קרנות נאמנות בסך של כ- 3.7 מיליון ש"ח ומגידול בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 1.3 מיליון ש"ח בפעילות החיתום.

3.4 תזרים מזומנים

תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת גדלו בתקופת הדוח בכ- 393 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 146 מיליוני ש"ח ותזרימי מזומנים ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 12 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים גדלו בסך של כ- 231 מיליון ש"ח הנובעים מפעילות שוטפת. סך הכל קיימים, נכון למועד הדוח, מזומנים ושווי מזומנים בסך של כ- 867 מיליוני ש"ח.

3.5 מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה 1,488 מיליוני ש"ח לעומת 1,513 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009. לא חל שינוי מהותי במקורות המימון של הקבוצה. מבלי לגרוע מהאמור, החברה הקטינה, בתקופת הדוח, את התחייבויותיה הפיננסיות למערכת הבנקאות בהיקף של כ- 12 מיליוני ש"ח.

4. דיווח בדבר חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכונים שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2010 לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם, לעומת הדוח התקופתי לשנת 2009.

5. היבטי ממשל תאגידי

5.1 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

5.1.1 זהות האורגנים המופקדים על בקרת על בתאגיד

האורגן המופקד על בקרת העל בחברה הינו ועדת המאזן, שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, נאותות הדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות. בועדת המאזן חברים בר-כוכב בן גרא (דח"צ), יעקב סגל (דח"צ) (עד ליום 30.05.10), גדליה דורון וא. ירקוני (החל מיום 23.05.10). כל החברים בוועדה הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. יצוין, כי חברי הדירקטוריון הנ"ל מונו גם כחברי ועדת מאזן של מנורה מבטחים ביטוח בה הם מכהנים כדירקטורים. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואה החשבון המבקר של החברה.

5.1.2 פירוט תהליכים שננקטו על ידי האורגנים המופקדים על בקרת העל בטרם אישור הדוחות הכספיים של התאגיד

במסגרת בחינת התוצאות הכספיות וכחלק מתהליך הכנת הדוחות הכספיים מתקיימים דיונים בהשתתפות המנכ"ל, המשנה למנכ"ל ומנהל אגף חשבות וכספים ומנהלי האגפים השונים במנורה מבטחים ביטוח ובהשתתפות גורמים מקצועיים רלבנטיים נוספים, בהם נבחנות סוגיות מרכזיות להן השלכה על הדיווח הכספי תוך בדיקת סבירות הנתונים ובחינת סוגיות שעניינן מדיניות חשבונאית. כמו כן, ועדת המאזן מתכנסת מספר ימים לפני מועד אישור הדוחות הכספיים על ידי דירקטוריון החברה, ובישיבתה מוצגים הדוחות הכספיים, נידונים עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, אשר עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים נמסרים לחברי הדירקטוריון לעיון לפני מועד אישורם.

לקראת אישור הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2010, התכנסה ועדת המאזן של החברה ביום 23.05.10 וביום 31.05.10. בישיבות נכחו חברי ועדת המאזן ג. דורון, כ. בן-גרא וא. ירקוני (בישיבה מיום 31.05.10) וכן נושאי משרה הבאים: מר מנחם גורביץ מנכ"ל החברה (בישיבה מיום 23.05.10), מר ארי קלמן משנה למנכ"ל החברה וכן נושאי משרה נוספים של החברה ושל החברה הבת מנורה מבטחים ביטוח. כמו-כן, נכחו בישיבה האקטוארים הממונים במנורה ביטוח, המבקר הפנימי, רואי החשבון המבקרים והיועץ המשפטי.

6. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

6.1 פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד

לא חל שינוי מהותי בקשר עם תעודות ההתחייבות שהנפיקה החברה.

7. הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

7.1 גילוי בדבר ירידת ערך של נכסים פיננסיים

הקבוצה סיווגה את הנכסים הסחירים (נכסי חוב ומניות סחירות) והמניות שאינן סחירות השייכים לחברות הביטוח שבקבוצה (למעט נכסים כאמור הכלולים בתיק השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים), כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. להלן פירוט הסכומים שנזקפו להון עצמי (קרן הון) בשל ירידת ערך נכסים פיננסיים זמינים למכירה, לפי שיעור ירידת הערך ממועד רכישתם ועד לתאריך הדו"ח ובהתאם לתקופת ההחזקה בהם. השיקולים שעמדו בבסיס הקביעה כי ירידות ערך בשווי הוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקפו ישירות להון העצמי (ולא לרווח והפסד) הינם כדלקמן:

7.1.1 מכשירי חוב

באלפי ש"ח	עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סה"כ
עד 20%	(163)	1,459	2,288	(2,061)	1,523
20% - 40%	---	---	---	(1,569)	(1,569)
מעל 40%	---	---	---	---	---
עליה	12,118	9,152	26,554	54,968	102,792
סה"כ	11,955	10,611	28,842	51,338	102,746

בכדי לבחון ירידת ערך של מכשירי חוב, החברה בחנה, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- קשיים פיננסיים משמעותיים של המנפיק או של החייב;
 - הפרת חוזה כגון אי עמידה בתנאים או פיגור בתשלומי ריבית או קרן;
 - הענקת הקלה ללווה הנובעת בעיקרה מקשיים פיננסיים אשר לא הייתה נשקלת על ידי המלווה בנסיבות אחרות;
 - צפי כי הלווה יכנס להליך פשיטת רגל או לארגון מחדש פיננסי אחר;
 - היעלמות שוק פעיל לאותו נכס פיננסי כתוצאה מקשיים פיננסיים;
 - קיומה של ירידה הניתנת למדידה באומדן תזרימי המזומנים העתידיים מקבוצה של נכסים פיננסיים מאז ההכרה לראשונה בנכסים אלה, למרות שלא ניתן עדיין לשייך את הירידה לנכסים פיננסיים בודדים בתוך הקבוצה האמורה;
 - הפנייה להערת עסק חי, אם קיימת, בחוות דעת המבקרים של הלווה;
 - בחינת יחסים פיננסיים שונים של הלווה ובכלל זה, הון חוזר; שיעור תשואה על אג"ח; שיעור הון עצמי למאזן; שווי מזומנים; פירעונות צפויים של הלווה בשנתיים קרובות;
 - שווי ביטחונות/ערבויות, אם קיימים;
 - דירוג חיצוני של הלווה, אם קיים ובחינת עדכונים לעניין זה;
 - זהות בעלי השליטה של הלווה (תאגידים בבעלות ממשלתית סווגו ברמת סיכון נמוכה).
- הפחתות ערך מכשירי חוב בוצעו לאחר הליך בדיקה והתייעצות עם אגף השקעות של הקבוצה אשר מכיר ועוקב אחר הלווים באופן שוטף תוך שקלול הגורמים לעיל על פי מיטב שיקול הדעת.

7.1.2 מכשירים הוניים

באלפי ש"ח	עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סה"כ
עד 20%	(1,848)	1,505	(52)	(736)	(1,131)
עליית ערך	1,360	61	751	53,222	55,394
סה"כ	(488)	1,566	699	52,486	54,263

ככלל, כל שינוי בשווי הוגן נזקף לקרן הון. העברת שינוי בשל ירידת ערך מקרן הון לדוח רווח והפסד מתבצעת במקרים הבאים:

- ירידת ערך מעל 20%;
- ירידת ערך בין 10% ל- 20%, של נ"ע המוחזק מעל שנה;

7.1.3 סה"כ מכשירי חוב ומכשירים הוניים

באלפי ש"ח	עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סה"כ
עד 20%	(2,011)	2,964	2,235	(2,797)	391
20% - 40%	---	---	---	(1,569)	(1,569)
מעל 40%	---	---	---	---	---
עליית ערך	13,478	9,213	27,305	108,190	158,186
סה"כ	11,467	12,177	29,540	103,823	157,008
בניכוי חלק המיעוט	102	109	264	928	1,403
סה"כ קרן הון	11,569	12,286	29,804	104,752	158,411

7.2 דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים לעומת הדוח התקופתי לשנת 2009.

7.3 אירועים לאחר תאריך המאזן

- בחודש מאי 2010 הודיעה חברת מדרוג לחברה על הפחתת הדירוג של כתבי ההתחייבות של החברה ל- Aa3.
- מנורה נדל"ן (חברה בת של החברה) חתמה על הסכם לרכישה של כ- 42% ממניות חברת סולאנגיה (חברת חוץ), העוסקת בייזום והקמה של תשתיות אנרגיה סולארית באירופה. סך ההשקעה עומד על כ- 3 מיליון יורו. ההשקעה הראשונית כאמור הינה במסגרת קו האשראי שהועמד למנורה נדל"ן על ידי החברה. מסגרת ההשקעה הכוללת של מנורה נדל"ן בהתאם להסכם בין השותפים תעמוד על סך כולל של עד כ- 11 מיליון יורו.
- בסוף חודש אפריל 2010, הפחיתה חברת הדירוג S&P את דירוג האשראי של יוון פורטוגל וספרד. הורדות הדירוג נעשו במקביל לזינוק בתשואות על אגרות החוב של המדינות הבעייתיות במערב אירופה. זינוק זה, שבמקרה של יוון כבר הגיע לתשואה של כמעט 20% על אגרת חוב לשנתיים, מבטא את הערכת המשקיעים שקיים סיכוי ממשי להסדר חוב ביוון וכן שהיורו לא ישרוד. כתוצאה מהאמור, השווקים בישראל ובעולם רשמו, החל מהמחצית השנייה של חודש אפריל, ירידות שערים חדות בעיקר באפיקים המנייתיים, תוך יציבות יחסית בתשואות אגרות החוב הממשלתיות והקונצרניות בישראל. בנוסף, בחודשים אפריל ומאי חלה עליה במדד המחירים לצרכן. חלק ניכר מתיק הנכסים של הקבוצה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון. עליית המדד והירידות בשוק ההון צפויות להשפיע לרעה על התוצאות הכספיות של הרבעון השני בכל הנוגע לנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה וההון העצמי. בנוסף, לאור הירידות בשווקים מתאריך הדוח הכספי ועד לסמוך לאישורו, ובשל חישוב ההכנסות מדמי ניהול משתנים בפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו על ידי מנורה ביטוח עד שנת 2004, על בסיס צבירה, מסתמן כי רישומם של חלק ניכר

מההכנסות מדמי ניהול כאמור בתקופת הדוח (בסך של כ- 70 מיליון ₪ לפני מס) יבוטל דבר שצפוי להשפיע גם הוא לרעה על תוצאות מנורה ביטוח וממילא על תוצאות החברה ברבעון השני.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם.

מנחם גורביץ,
חבר דירקטוריון ומנהל כללי

גדליה דורון
יו"ר דירקטוריון

תל אביב, 31 במאי, 2010

פרק ב': דוחות כספיים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2010

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2010

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות רווח והפסד מאוחדים
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 8	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
9 - 12	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
13 - 42	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
43 - 48	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2010 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופת ביניים זו לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של מסלולי קופות גמל מבטיחות תשואה שאוחדו בחברה מאוחדת, אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 1.4% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 במרס, 2010 והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- 0.14% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של חברה מאוחדת אשר נכסיה הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 במרס, 2010 והכנסותיה הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל ההכנסות המאוחדות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. וכן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של כ- 159 אלפי ש"ח ליום 31 במרס, 2010, ואשר חלקה של הקבוצה בהפסדי החברות הנ"ל הסתכם לסך של כ- 892 אלפי ש"ח לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי התמציתי לתקופת הביניים של אותן מסלולי קופות גמל והחברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן מסלולי קופות גמל והחברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברת ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 2(ב) בדבר התאמה למפרע בדרך של הצגה מחדש (Restatement) של הדוח המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2009, על מנת לשקף בו תיקון טעות בזקיפת תשואה למבוטחים בחלק מפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחי השקעות.

כמו כן, מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 5 לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות כייצוגיות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2009	ליום 31 במרס		מבוקר
	2009	2010	
	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,047,593	(* 1,049,121	1,047,787	נכסים בלתי מוחשיים
5,868	14,617	2,276	נכסי מסים נדחים, נטו
812,536	823,612	841,505	הוצאות רכישה נדחות
184,068	185,308	190,963	רכוש קבוע, נטו
5,809	7,349	3,945	השקעות בחברות כלולות
127,196	111,101	124,956	נדל"ן להשקעה
1,045,732	929,457	1,245,748	נכסי ביטוח משנה
172,952	(* 155,532	100,629	נכסי מסים שוטפים
116,270	111,844	119,645	חייבים ויתרות חובה
527,698	701,290	669,634	פרמיות לגבייה
9,941,600	7,969,150	10,365,574	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
3,762,098	2,480,695	3,892,313	נכסי חוב סחירים
8,866,223	8,463,636	8,821,289	נכסי חוב שאינם סחירים
264,778	158,609	253,378	מניות
388,535	321,322	452,115	אחרות
13,281,634	11,424,262	13,419,095	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
105,295	373,855	223,260	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
530,440	594,966	643,498	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
27,904,691	24,451,464	28,998,515	סך כל הנכסים
10,169,178	8,507,194	10,722,637	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(*) הוצג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2009	ליום 31 במרס	
	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

			הון:
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
171,451	18,376	209,868	קרנות הון
1,346,103	(* 1,101,163)	1,486,562	עודפים
1,949,968	1,551,953	2,128,844	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
682	576	719	זכויות שאינן מקנות שליטה
1,950,650	1,552,529	2,129,563	סך כל ההון
			התחייבויות:
12,925,047	12,184,729	13,198,991	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
10,238,194	(* 7,948,707)	10,771,760	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
161,441	72,121	190,659	התחייבויות בגין מסים נדחים
103,074	84,678	106,259	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
18,602	12,980	14,878	התחייבויות בגין מסים שוטפים
994,309	(* 1,004,837)	1,098,780	זכאים ויתרות זכות
1,513,374	1,590,883	1,487,625	התחייבויות פיננסיות
25,954,041	22,898,935	26,868,952	סך כל ההתחייבויות
27,904,691	24,451,464	28,998,515	סך כל ההון וההתחייבויות

(*) הוצג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

31 במאי, 2010			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	גדליה דורון יו"ר הדירקטוריון	מנחם גורביץ מנהל כללי	שי קומפל מנהל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009	2010	
מבוקר	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי למניה]			
4,069,594	999,769	1,028,318	פרמיות שהורווחו ברוטו
731,721	160,915	214,550	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,337,873	838,854	813,768	פרמיות שהורווחו בשייר
4,112,369	976,475	628,110	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
457,703	98,793	196,197	הכנסות מדמי ניהול
178,421	40,813	61,672	הכנסות מעמלות
8,086,366	1,954,935	1,699,747	סך כל ההכנסות
6,460,993	1,461,818	1,353,892	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(499,509)	(87,681)	(227,448)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
5,961,484	1,374,137	1,126,444	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
876,302	220,030	226,807	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
481,060	103,248	121,668	הוצאות הנהלה וכלליות
31,873	7,523	7,672	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
140,076	9,428	3,423	הוצאות מימון
7,490,795	1,714,366	1,486,014	סך כל ההוצאות
(1,808)	156	(987)	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
593,763	240,725	212,746	רווח לפני מסים על ההכנסה
190,793	82,801	72,250	מסים על ההכנסה
402,970	157,924	140,496	רווח נקי
402,798	157,858	140,459	מיוחס ל:
172	66	37	בעלי המניות של החברה
402,970	157,924	140,496	זכויות שאינן מקנות שליטה
			רווח נקי
6.37	2.49	2.22	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2009	2009	2010	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
402,970	157,924	140,496	רווח
רווח כולל אחר:			
594	146	610	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
473,273	185,334	118,173	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
(78,219)	(3,242)	(61,827)	רווחים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
17,693	2,740	730	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(143,764)	(64,690)	(19,755)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
269,577	120,288	37,931	רווח כולל אחר, נטו
672,547	278,212	178,427	סך-הכל רווח כולל
672,375	278,146	178,390	מיוחס ל:
172	66	37	בעלי המניות של החברה
672,547	278,212	178,427	זכויות שאינן מקנות שליטה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה								
הון מניות	פרמיה על מניות	קצוץ הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קצוץ הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר								
אלפי ש"ח								
99,429	332,985	35,812	121,090	14,549	1,346,103	1,949,968	682	1,950,650
-	-	-	37,321	610	140,459	178,390	37	178,427
-	-	486	-	-	-	486	-	486
99,429	332,985	36,298	158,411	15,159	1,486,562	2,128,844	719	2,129,563

יתרה ליום 1 בינואר, 2010 (מבוקר)

סך-כל רווח כולל

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 31 במרס, 2010

מיוחס לבעלי מניות החברה								
הון מניות	פרמיה על מניות	קצוץ הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קצוץ הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר								
אלפי ש"ח								
99,429	332,985	29,724	(147,893)	13,955	943,305	1,271,505	510	1,272,015
-	-	-	120,142	146	157,858	278,146	66	278,212
-	-	2,302	-	-	-	2,302	-	2,302
99,429	332,985	32,026	(27,751)	14,101	1,101,163	1,551,953	576	1,552,529

יתרה ליום 1 בינואר, 2009 (מבוקר)

סך-כל רווח כולל

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 31 במרס, 2009

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה								
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר								
אלפי ש"ח								
99,429	332,985	29,724	(147,893)	13,955	943,305	1,271,505	510	1,272,015
-	-	-	268,983	594	402,798	672,375	172	672,547
-	-	6,088	-	-	-	6,088	-	6,088
99,429	332,985	35,812	121,090	14,549	1,346,103	1,949,968	682	1,950,650

יתרה ליום 1 בינואר, 2009

סך-הכל רווח כולל
עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2009

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום	ל-3 חודשים שהסתיימו		נספח	
31 בדצמבר	ביום 31 במרס			
2009	2009	2010		
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
(135,519)	46,717	392,670	(א)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(24,990)	(3,365)	(14,727)		השקעה ברכוש קבוע
(62,935)	(10,803)	(18,718)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
13,876	(42,873)	(115,167)		תמורה ממימוש (השקעה) השקעות פיננסיות על-ידי חברות
(1,156)	334	-		הקבוצה שאינן חברות ביטוח, נטו
-	-	1,482		החזר הלוואות (הלוואות שניתנו) לחברות מוחזקות, נטו
2,751	379	877		דיבידנד שהתקבל מחברה מוחזקת
(72,454)	(56,328)	(146,253)		תמורה ממימוש רכוש קבוע
				מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
-	-	454		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(155,621)	(12,460)	(12,430)		קבלת התחייבויות פיננסיות
(155,621)	(12,460)	(11,976)		פירעון התחייבויות פיננסיות
2,344	(6,093)	(3,418)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(361,250)	(28,164)	231,023		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
996,985	996,985	635,735	(ב)	עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
635,735	968,821	866,758	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
				יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
31 בדצמבר	2009	2010
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	אלפי ש"ח	

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת *

402,970	157,924	140,496	רווח נקי לתקופה
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
1,808	(156)	987	חלק החברה בהפסדי (רווחי) חברות כלולות, נטו
(2,941,116)	(814,617)	(480,263)	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(322,207)	(41,058)	(84,856)	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(695,222)	(95,867)	(24,378)	נכסי חוב סחירים
(56,127)	(911)	(19,367)	נכסי חוב שאינם סחירים
(55,743)	(19,820)	(30,443)	מניות
			אחרות
(1,129,299)	(157,656)	(159,044)	
126,653	(6,742)	(10,855)	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
(195)	(70)	(3)	רווח ממימוש רכוש קבוע
(16,091)	-	2,500	ירידת (עליית) ערך נדל"ן להשקעה
			פחת והפחתות:
27,467	6,849	6,958	רכוש קבוע
70,227	16,567	18,524	נכסים בלתי מוחשיים

(*) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום	ל-3 חודשים שהסתיימו	
31 בדצמבר	ביום 31 במרס	
2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

			(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת * (המשך)
3,130,668	841,181	533,566	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
900,009	159,691	273,944	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
2,630	658	480	שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות
(218,979)	(102,704)	(200,016)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(10,713)	(21,789)	(28,969)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
190,793	82,801	72,250	מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
			השקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(325,621)	(136,515)	(59,190)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(3,845)	(3,841)	(260)	רכישת נדל"ן להשקעה
(1,360,380)	(171,252)	52,607	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
12,489	(161,103)	(141,936)	פרמיות לגבייה
(17,338)	4,555	(4,870)	חייבים ויתרות חובה
140,144	141,431	105,749	זכאים ויתרות זכות
16,463	(1,933)	3,185	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(1,404,226)	(324,645)	(14,656)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(84,761)	(7,648)	(4,196)	ריבית ששולמה
964,144	228,748	245,615	ריבית שהתקבלה
(112,608)	(23,887)	5,092	מסים שהתקבלו (ששולמו), נטו
98,962	16,225	20,319	דיבידנד שהתקבל
865,737	213,438	266,830	
(135,519)	46,717	392,670	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

(*) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
31 בדצמבר 2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

425,016	425,016	105,295
571,969	571,969	530,440
996,985	996,985	635,735

(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

105,295	373,855	223,260
530,440	594,966	643,498
635,735	968,821	866,758

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. תיאור החברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ביטוח חיים ובריאות, פנסיה וגמל) וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בשליטתה בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם השקעות בנדל"ן בחו"ל באמצעות חברה בשליטתה.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל-אביב יפו.

ב. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2010 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2009 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וכן בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים, למעט האמור להלן:

IFRS 3 (מתקון) - צירופי עסקים ו- IAS 27 (מתקון) - דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים

על פי התקנים החדשים:

- הגדרת עסק הורחבה כך שכוללת גם פעילויות ונכסים שלא מנוהלים כעסק, כל עוד המוכר מסוגל להפעיל אותם כעסק.
- ניתן לבחור לגבי כל עסקת צירוף עסקים בנפרד, האם למדוד את הזכויות שאינן מקנות שליטה, וכנגד מכך את המוניטין, על בסיס מלוא השווי ההוגן או לפי החלק היחסי הנרכש בשווי ההוגן של הנכסים המזוהים, נטו במועד הרכישה.
- תמורה מותנית בצירופי עסקים נמדדת בהתאם לשווייה ההוגן כאשר שינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית, שאינם מהווים התאמות בתקופת המדידה לעלות הרכישה, לא מוכרים כהתאמת המוניטין. במקרים בהם התמורה המותנית נחשבת נגזר פיננסי בתחולת IAS 39, היא נמדדת בשווי הוגן כאשר השינויים נזקפים לרווח והפסד.
- עלויות רכישה ישירות המיוחסות לעסקת צירוף העסקים מוכרות ברווח והפסד עם התהוותן.
- עדכון יתרת נכס מס נדחה בגין הפרשים זמניים שנרכשו ואשר לא עמדו בדרישות ההכרה במועד הרכישה, תתבצע מול רווח והפסד ולא כתיקון מוניטין.
- הפסדי חברה בת, גם אם מביאים לגרעון בהון החברה הבת, מוקצים בין החברה האם לבין זכויות שאינן מקנות שליטה, גם אם הזכויות שאינן מקנות שליטה אינן ערבות או שאין להן מחויבות חוזית לתמוך בחברה הבת או לבצע השקעה נוספת.
- במועד אובדן או השגת שליטה בחברה הבת, יתרת האחזקה, אם קיימת, משוערכת לשווי הוגן כנגד רווח והפסד מהמימוש ושווי הוגן זה מהווה בסיס לעלויות לצורך טיפול עוקב.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

IFRS 3 (מתקון) - צירופי עסקים ו- IAS 27 (מתקון) - דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים (המשך)

- עסקה עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, בין אם מכירה ובין אם רכישה, מטופלת כעסקה במישור ההוני. לפיכך, רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה על ידי הקבוצה נרשמת כנגד קיטון בהון (קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה) המחושב כהפרש בין התמורה ששולמה על ידי הקבוצה לבין סכום החלק הנרכש בזכויות שאינן מקנות שליטה אשר נגרע במועד הרכישה. כאשר הפרש זה שלילי, מוכר גידול בהון (קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה) בגובה הפרש זה. במימוש החזקה בחברה בת, ללא איבוד שליטה, מוכר גידול או קיטון בהון (קרן הון מעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה) בגובה ההפרש בין התמורה שהתקבלה בקבוצה לבין היתרה בדוחות הכספיים של הזכויות שאינן מקנות שליטה בחברה הבת שהתווספו להון החברה, בהתחשב גם במימוש המוניתין בגין החברה הבת, במידה שקיים, וכן בקרנות הון שמקורן ברווח (הפסד) כולל אחר, לרבות בהפרשי תרגום, במידה שקיימים, בהתאם לירידה בשיעור ההחזקה בחברה הבת.

הפסדים מיוחסים לזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוח המאוחד על המצב הכספי הינה שלילית.

- במועד הרכישה מבוצע סיווג וייעוד מחדש של הנכסים וההתחייבויות בהתאם לתנאים החוזיים, התנאים הכלכליים ותנאים רלוונטיים אחרים שקיימים במועד הרכישה, למעט חכירות וחוזי ביטוח.

- בצירוף עסקים המושג בשלבים, זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו על ידי הרוכשת קודם להשגת השליטה נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה ונכללות בתמורת הרכישה תוך הכרה ברווח או הפסד בהתאם למדידה בשווי הוגן, כולל מימוש סכומים שנדחו ברווח הכולל האחר. במועד אובדן שליטה בחברה הבת, יתרת האחזקה, אם קיימת, משוערכת לשווי הוגן כנגד רווח והפסד מהמימוש ושווי הוגן זה מהווה בסיס לעלוותה לצורך טיפול עוקב.

התקנים מיושמים באופן של מכאן ולהבא החל מיום 1 בינואר, 2010. יישום התקנים ישפיע על הטיפול החשבונאי בעסקאות צירופי עסקים בעתיד ובעסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

IFRS 5 - נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

בהתאם לתיקון ל- IFRS 5, כאשר החברה האם מחליטה לממש חלק מהחזקתה בחברה מאוחדת כך שלאחר המימוש תישאר לחברה האם החזקה שאינה מקנה שליטה, לדוגמה זכויות המקנות השפעה מהותית, כל הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לחברה המאוחדת יסווגו כמוחזקים למכירה ויחולו הוראות IFRS 5 הרלוונטיות, לרבות הצגה כפעילות שהופסקה. כמו כן, תיקון נוסף מבהיר מהם הגילויים הנדרשים לגבי נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש) המסווגים כמוחזקים למכירה או כפעילויות שהופסקו. בהתאם לתיקון, יש לתת רק את הגילויים הנדרשים על פי IFRS 5. דרישות הגילוי המופיעות בשאר תקני IFRS יחולו על נכסים אלו רק אם הן מתייחסות באופן ספציפי לאותם נכסים לא שוטפים או לאותן קבוצות מימוש.

התיקון מיושם באופן של מכאן ולהבא החל מיום 1 בינואר, 2010.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. הצגה מחדש

החברה תיאמה, בדרך של הצגה מחדש, את הדוח המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2009, על מנת לשקף בו למפרע תיקון טעות בזקיפת תשואה למבוטחים בחלק מפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחי השקעות, אשר אירעה בחודש יולי 2005 במנורה ביטוח.

להלן השפעת השינויים על הדוחות הכספיים:

בדוח המאוחד על המצב הכספי

ליום 31 במרס, 2009		
בלתי מבוקר		
כפי שדווח בעבר	השינוי אלפי ש"ח	כמוצג בדוחות כספיים אלו
1,048,665	456	1,049,121
145,312	10,220	155,532
1,115,628	(14,465)	1,101,163
7,921,408	27,299	7,948,707
1,006,995	(2,158)	1,004,837

נכסים בלתי מוחשיים

נכסי מסים שוטפים

עודפים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

זכאים ויתרות זכות

ג. שינוי אומדן

מנורה ביטוח עדכנה את ההנחות האקטואריות הנוגעות לעסקת ביטוח בריאות ספציפית. השינוי נוגע להנחות בדבר שיעורי תמותה ושיעורי ביטולים בעסקה זו. השפעת השינוי מתבטאת בהגדלת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה (בשייר העצמי) ובהקטנת הרווח לפני מס בסך של כ- 20 מליון ש"ח ובהקטנת הרווח הנקי והכולל בסך של כ- 13 מליון ש"ח.

ד. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

1. IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

בחודש נובמבר 2009 פורסם IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, אשר מהווה את השלב הראשון בפרוייקט החלפת IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים (כולל מכשירים משולבים שבהם החוזה המארח הוא נכס פיננסי) יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת הקרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת המדיניות החשבונאית לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. הבחירה הינה סופית ואין לשנותה. עם זאת, כאשר חברה משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסיה הפיננסיים, עליה לסווג מחדש את כל המכשירים הפיננסיים המושפעים משינוי המודל העסקי על מנת לשקף שינוי זה. בכל יתר הנסיבות, אין לבצע סיווג מחדש של המכשירים הפיננסיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו (המשך)

1. IFRS 9 - מכשירים פיננסיים (המשך)

תאריך התחילה של התקן הוא 1 בינואר, 2013. אימוץ מוקדם אפשרי. אימוץ לראשונה ייעשה למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי ההשוואה בכפוף להקלות המצויינות בתקן.

הקבוצה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן החדש, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

2. במסגרת פרויקט השיפורים לתקינה הבינלאומית משנת 2010 (Improvements to IFRSs), פרסם ואישר ה-IASB, בחודש מאי 2010, 11 תיקונים ל-6 תקני דיווח כספי בינלאומיים ולפרשנות אחת במגוון רחב של סוגיות חשבונאיות (להלן – התיקונים). להלן פירוט לתיקונים אשר עשויים להיות רלוונטיים לקבוצה ואשר עשויה להיות להם השפעה על הדוחות הכספיים:

(א) IFRS 7 – מכשירים פיננסיים, גילוי (להלן – התיקון) – התיקון מבהיר את דרישות הגילוי המובאות בתקן. בהתאם לתיקון מודגש הקשר בין הגילויים הכמותיים והאיכותיים וכן האופי וההיקף של הסיכונים הנובעים ממכשירים פיננסיים. צומצמו דרישות הגילוי בדבר בטוחות שהחברה מחזיקה בהן ותוקנו דרישות הגילוי בדבר סיכון אשראי. התיקון ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2011. יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי.

(ב) תיקון ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, אירועים ועסקאות משמעותיים (להלן – התיקון) – בהתאם לתיקון, הורחבה רשימת האירועים והעסקאות המצריכים גילויים בדוחות כספיים לתקופות ביניים, כדוגמת הכרה בהפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים ושינוי סיווג של נכסים פיננסיים כתוצאה משינוי בייעודם או בשימושם. כמו כן, הושמט סף המהותיות בדרישות הגילוי המינימאליות הקיימות בתקן הנוכחי, לפני התיקון. התיקון יחול על תקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2011 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי.

(ג) תיקון ל- IAS 1, הצגת דוחות כספיים, הצגת דוח על השינויים בהון (להלן – התיקון) – בהתאם לתיקון, יש להציג במסגרת הדוח על השינויים בהון, לכל רכיב של ההון, התאמה בין הערך בספרים בתחילת התקופה לבין הערך בספרים בסופה, תוך גילוי נפרד לכל שינוי כתוצאה מרווח או הפסד, רווח כולל אחר ועסקאות עם בעלים במסגרת תפקידם כבעלים. כמו כן, יש להציג את ההתאמה כאמור לכל רכיב של רווח כולל אחר במסגרת הדוח על השינויים בהון או בבאורים. התיקון יחול על תקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2011 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי.

ליישום לראשונה של התיקונים לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקטון ברווח המדווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:
(1.6)	(1.0)	(0.9)	31 במרס, 2010
10.2	(0.7)	(0.1)	31 במרס, 2009
(0.7)	3.8	3.9	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009

באור 3: - מגזרי פעילות

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים ובריאות, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרן השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים המחושבים בשיטת עודף הכנסות על הוצאות כגון כלי שיט, כלי טייס וביטוח ערבויות.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים וענפי בריאות המספקים כיסוי לזמן קצר (לרבות תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ועובדים זרים).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2010					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,028,318	913	-	561,648	465,757	פרמיות שהורווחו ברוטו
214,550	-	-	160,841	53,709	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
813,768	913	-	400,807	412,048	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
628,110	(3,132)	50,224	40,971	540,047	הכנסות מדמי ניהול
196,197	(822)	21,018	-	176,001	הכנסות מעמלות
61,672	(3,880)	8,632	43,325	13,595	סך כל ההכנסות
1,699,747	(6,921)	79,874	485,103	1,141,691	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
1,353,892	-	-	421,582	932,310	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ותשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
(227,448)	-	-	(136,091)	(91,357)	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,126,444	-	-	285,491	840,953	הוצאות הנהלה וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים הוצאות מימון
226,807	(3,880)	10,120	120,170	100,397	סך כל ההוצאות
121,668	(2,712)	14,892	17,523	91,965	חלק בהפסדי חברות כלולות, נטו
7,672	-	2,444	1,121	4,107	רווח לפני מסים על ההכנסה
3,423	(329)	3,232	412	108	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
1,486,014	(6,921)	30,688	424,717	1,037,530	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
(987)	-	(987)	-	-	
212,746	-	48,199	60,386	104,161	
57,686	-	4,686	30,769	22,231	
270,432	-	52,885	91,155	126,392	

ליום 31 במרס, 2010					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
13,198,991	(798)	-	4,178,762	9,021,027	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
10,771,760	(1,593)	-	-	10,773,353	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009					
ביטוח חיים	לא מיוחס	למגזרי	התאמות	סה"כ	
וחסכון ארוך	ביטוח	פעילות	וקיזוזים		
טווח	כללי	בלתי מבוקר			
		אלפי ש"ח			
450,426	549,563	-	(220)	999,769	פרמיות שהורווחו ברוטו
57,314	103,601	-	-	160,915	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
393,112	445,962	-	(220)	838,854	פרמיות שהורווחו בשייר
877,895	70,395	30,779	(2,594)	976,475	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
86,505	-	13,218	(930)	98,793	הכנסות מדמי ניהול
15,332	23,325	5,676	(3,520)	40,813	הכנסות מעמלות
1,372,844	539,682	49,673	(7,264)	1,954,935	סך כל ההכנסות
1,101,100	360,718	-	-	1,461,818	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה
(25,049)	(62,632)	-	-	(87,681)	בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,076,051	298,086	-	-	1,374,137	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
95,111	121,777	6,724	(3,582)	220,030	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
81,304	13,319	12,133	(3,508)	103,248	הוצאות הנהלה וכלליות
4,121	1,137	2,265	-	7,523	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
392	1,701	7,509	(174)	9,428	הוצאות מימון
1,256,979	436,020	28,631	(7,264)	1,714,366	סך כל ההוצאות
-	-	156	-	156	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
115,865	103,662	21,198	-	240,725	רווח לפני מסים על ההכנסה
23,730	86,990	74,258	-	184,978	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
139,595	190,652	95,456	-	425,703	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 במרס, 2009					
ביטוח חיים	לא מיוחס	למגזרי	התאמות	סה"כ	
וחסכון ארוך	ביטוח	פעילות	וקיזוזים		
טווח	כללי	בלתי מבוקר			
		אלפי ש"ח			
8,400,552	3,784,356	-	(179)	12,184,729	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,950,765	-	-	(2,058)	7,948,707	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009					
סח"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
4,069,594	(1,336)	-	2,243,198	1,827,732	פרמיות שהורווחו ברוטו
731,721	-	-	528,472	203,249	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,337,873	(1,336)	-	1,714,726	1,624,483	פרמיות שהורווחו בשייר
4,112,369	(12,035)	163,279	290,980	3,670,145	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
457,703	(5,713)	71,467	-	391,949	הכנסות מדמי ניהול
178,421	(13,339)	30,720	119,505	41,535	הכנסות מעמלות
8,086,366	(32,423)	265,466	2,125,211	5,728,112	סך כל ההכנסות
6,460,993	-	-	1,664,935	4,796,058	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(499,509)	-	-	(346,768)	(152,741)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
5,961,484	-	-	1,318,167	4,643,317	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
876,302	(13,339)	33,277	491,768	364,596	הוצאות הנהלה וכלליות
481,060	(18,112)	52,838	90,412	355,922	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
31,873	-	10,782	4,546	16,545	הוצאות מימון
140,076	(972)	128,614	5,439	6,995	סך כל ההוצאות
7,490,795	(32,423)	225,511	1,910,332	5,387,375	חלק בהפסדי חברות כלולות, נטו
(1,808)	-	(1,808)	-	-	רווח לפני מסים על ההכנסה
593,763	-	38,147	214,879	340,737	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
413,341	-	162,489	176,702	74,150	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,007,104	-	200,636	391,581	414,887	

ליום 31 בדצמבר, 2009					
סח"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
12,925,047	(781)	-	3,975,121	8,950,707	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
10,238,194	(2,669)	-	-	10,240,863	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2010					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		ואחרים (*)	ואחרים (*)		
		בלתי מבוקר			
		אלפי ש"ח			
פרמיות ברוטו	169,118	277,928	168,499	75,561	691,106
פרמיות ביטוח משנה	31,863	81,231	93,567	29,603	236,264
פרמיות בשייר	137,255	196,697	74,932	45,958	454,842
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	3,987	(31,408)	(13,643)	(12,971)	(54,035)
פרמיות שהורווחו בשייר	141,242	165,289	61,289	32,987	400,807
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	25,944	4,479	1,682	8,866	40,971
הכנסות מעמלות	2,554	13,933	21,584	5,254	43,325
סך כל ההכנסות	169,740	183,701	84,555	47,107	485,103
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	121,694	157,099	96,770	46,019	421,582
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	(7,987)	(40,279)	(70,464)	(17,361)	(136,091)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	113,707	116,820	26,306	28,658	285,491
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	14,904	54,468	37,449	13,349	120,170
הוצאות הנהלה וכלליות	5,669	6,016	3,928	1,910	17,523
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	561	560	-	-	1,121
הוצאות מימון	340	(189)	331	(70)	412
סך כל ההוצאות	135,181	177,675	68,014	43,847	424,717
רווח לפני מסים על ההכנסה	34,559	6,026	16,541	3,260	60,386
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2010 (בלתי מבוקר)	2,220,983	604,370	418,131	935,278	4,178,762

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות ואחרים (*)	סה"כ
אלפי ש"ח				
179,674	281,448	175,497	79,436	716,055
4,903	72,296	100,757	27,617	205,573
174,771	209,152	74,740	51,819	510,482
(35,974)	(13,124)	(7,153)	(8,269)	(64,520)
138,797	196,028	67,587	43,550	445,962
42,171	9,729	3,535	14,960	70,395
-	1,209	18,360	3,756	23,325
180,968	206,966	89,482	62,266	539,682
105,811	158,059	70,613	26,235	360,718
(2,212)	(23,618)	(32,175)	(4,627)	(62,632)
103,599	134,441	38,438	21,608	298,086
15,220	54,844	37,643	14,070	121,777
4,282	4,454	2,961	1,622	13,319
568	569	-	-	1,137
693	333	640	35	1,701
124,362	194,641	79,682	37,335	436,020
56,606	12,325	9,800	24,931	103,662
1,962,846	594,839	393,242	833,429	3,784,356

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	ענפי
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
621,979	877,843	532,088	245,908	2,277,818
21,011	202,417	291,473	109,550	624,451
600,968	675,426	240,615	136,358	1,653,367
(20,103)	47,316	12,539	21,607	61,359
580,865	722,742	253,154	157,965	1,714,726
177,447	37,196	14,492	61,845	290,980
-	28,659	77,144	13,702	119,505
758,312	788,597	344,790	233,512	2,125,211
615,264	607,760	258,604	183,307	1,664,935
(25,819)	(118,770)	(141,187)	(60,992)	(346,768)
589,445	488,990	117,417	122,315	1,318,167
62,986	222,289	151,161	55,332	491,768
27,668	33,338	22,490	6,916	90,412
2,273	2,273	-	-	4,546
1,125	1,699	2,243	372	5,439
683,497	748,589	293,311	184,935	1,910,332
74,815	40,008	51,479	48,577	214,879
2,178,784	551,567	347,375	897,395	3,975,121

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2010				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	465,757	465,757	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	53,709	53,709	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	412,048	412,048	פרמיות שהורווחו בשייר
29,015	3,498	507,534	540,047	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
18,287	66,530	91,184	176,001	הכנסות מדמי ניהול
-	80	13,515	13,595	הכנסות מעמלות
47,302	70,108	1,024,281	1,141,691	סך כל ההכנסות
9,346	-	922,964	932,310	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(91,357)	(91,357)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,346	-	831,607	840,953	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,477	13,726	85,194	100,397	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
10,199	30,057	51,709	91,965	הוצאות הנהלה וכלליות
1,657	2,450	-	4,107	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
332	-	(224)	108	הוצאות מימון
23,011	46,233	968,286	1,037,530	סך כל ההוצאות
24,291	23,875	55,995	104,161	רווח לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	450,426	450,426	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	57,314	57,314	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	393,112	393,112	פרמיות שהורווחו בשייר
38,610	6,127	833,158	877,895	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
13,863	57,238	15,404	86,505	הכנסות מדמי ניהול
-	62	15,270	15,332	הכנסות מעמלות
52,473	63,427	1,256,944	1,372,844	סך כל ההכנסות
23,338	-	1,077,762	1,101,100	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(25,049)	(25,049)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
23,338	-	1,052,713	1,076,051	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
432	12,312	82,367	95,111	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8,523	29,640	43,141	81,304	הוצאות הנהלה וכלליות
1,671	2,450	-	4,121	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
411	-	(19)	392	הוצאות מימון
34,375	44,402	1,178,202	1,256,979	סך כל ההוצאות
18,098	19,025	78,742	115,865	רווח לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2009				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,827,732	1,827,732	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	203,249	203,249	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,624,483	1,624,483	פרמיות שהורווחו בשייר
389,611	18,046	3,262,488	3,670,145	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
63,302	246,964	81,683	391,949	הכנסות מדמי ניהול
-	236	41,299	41,535	הכנסות מעמלות
452,913	265,246	5,009,953	5,728,112	סך כל ההכנסות
347,296	-	4,448,762	4,796,058	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(152,741)	(152,741)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
347,296	-	4,296,021	4,643,317	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
3,299	48,661	312,636	364,596	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
39,155	119,205	197,562	355,922	הוצאות הנהלה וכלליות
6,745	9,800	-	16,545	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
1,710	-	5,285	6,995	הוצאות מימון
398,205	177,666	4,811,504	5,387,375	סך כל ההוצאות
54,708	87,580	198,449	340,737	רווח לפני מסים על ההכנסה

באור 4: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - מנורה ביטוח) ושומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - שומרה ביטוח) כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).
 - א. מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה), מנורה מבטחים גמל בע"מ ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ מחויבות לעמוד בתנאים של הון עצמי מינימלי על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור לניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964.
 - ב. מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת השקעות), התשנ"ו-1995.
 - ג. מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), (תיקון), התש"ס-2000.
 - ד. מנורה מבטחים חיתום וניהול בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות ניירות ערך (חיתום), (תיקון), התשס"ז-2007.
2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), (תיקון) התשס"ד-2004 (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

באור 4 - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

מנורה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	31 במרס
2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

2,417,539	2,428,404
1,792,172	1,764,416
625,367	663,988
1,979,782	1,963,613
1,804,669	1,949,259
706,305	691,232
2,510,974	2,640,491
531,192	676,878

הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות (א)
הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון

הפרש (ב)

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (ב)

הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני

הון משני - כתבי התחייבות נדחים

סך הכל הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף (*)

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות השקעה.

(א) הסכום הנדרש כולל, דרישות הון בגין:

פעילות בביטוח כללי

פעילות בביטוח סיעודי

סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות אישפוז

דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה

נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון

השקעה בחברות ביטוח וחברות מנהלות מאוחדות

נכסי השקעה ונכסים אחרים

סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי

סיכונים תפעוליים

ערבויות

סך הכל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

באור 4: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

שומרה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	31 במרס
2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

170,272	172,900	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות (א)
103,093	104,801	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון
67,179	68,099	הפרש (ב)
123,247	125,231	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (ב)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
135,317	151,491	הון ראשוני
-	(8,869)	בניכוי הון מעבר למגבלת 50% מהון הבסיסי
31,790	31,847	הון משני - כתבי התחייבות נדחים
167,107	174,469	סך הכל הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון
43,860	49,238	עודף (*)
		(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.
		בהתאם לאישור ההשקעה של חברת שומרה בסיני סוכנות לביטוח בע"מ (להלן - סיני סוכנות), היתנה המפקח על הביטוח כי ההשקעה בסיני סוכנות תהיה מעודפי הון הניתנים להשקעה בלבד. להלן פרוט הסכומים
5,607	6,661	

		(א) הסכום הנדרש כולל, דרישות הון בגין:
101,674	103,637	פעילות בביטוח כללי
1,419	1,164	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
40,768	40,496	נכסי השקעה ונכסים אחרים
9,030	9,505	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
17,381	18,098	סיכונים תפעוליים
170,272	172,900	סך הכל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

באור 4: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

(ב) בחודש נובמבר 2009 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) (תיקון), התשס"ט-2009 (להלן התיקון). בהתאם לתיקון מבטח יהיה חייב להגדיל, עד למועד פרסום הדוח הכספי, את הונו העצמי בגין ההפרש שבין ההון הנדרש לפי התקנות, לפני התיקון ולאחריו (להלן - ההפרש). ההפרש יחושב לכל מועד של הדוח הכספי. הגדלת ההון העצמי תעשה במועדים ובשיעורים המפורטים להלן:

עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2009 לפחות 30% מההפרש;
עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2010 לפחות 60% מההפרש;
עד ליום 31 בדצמבר, 2011 יושלם מלוא ההפרש.

השיעורים האמורים יוגדלו ב-15% במועדי פרסום הדוחות הכספיים החצי שנתיים העוקבים למועדי הדוחות הכספיים האמורים לעיל.

3. במסגרת התיקון נוספו לדרישות ההון הקיימות, דרישות הון בגין קטגוריות אלו:

- א. סיכונים תפעוליים.
- ב. סיכונים שוק ואשראי, כשיעור מהנכסים, לפי מידת הסיכון המאפיינת את הנכסים השונים.
- ג. סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי.
- ד. דרישות הון בגין ערבויות.

כמו כן, הורחבו דרישת ההון בגין קטגוריות אלו:

- א. תוכניות מבטיחות תשואה בביטוח חיים שאין כנגדן או כנגד חלקן אגרות חוב מיועדות.
- ב. דרישות הון בגין החזקת המבטח בחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה.

כמו כן, ניתנו ההקלות הבאות:

- הקלה באופן חישוב ההון בשל הוצאות לפיתוח מערכות מידע, בכפוף לאישור המפקח.
- ניכוי עתודה למס שנוצרה בגין נכסים לא מוכרים אשר מוחזקים בניגוד לתקנות השקעה או בניגוד להוראות המפקח.
- נקבע כי המפקח יהיה רשאי להתיר, בכפוף לתנאים עליהם יורה, הפחתה של דרישת ההון, בגובה של עד 35% מההפרש המקורי, בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל, במידה והונו העצמי, של המבטח, במועד הדוח הינו לפחות ההון העצמי המינימלי הנדרש ממנו בניכוי 35% מההפרש המקורי בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל.

במסגרת התיקון נמחקה ההגדרה של הון בסיסי, שונו הגדרות הון ראשוני והון משני ונוספה הגדרה של הון שלישוני. הגדרות הון משני והון שלישוני הוכפפה לתנאים ולשיעורים עליהם יורה המפקח. בהמשך לכך, ובהתאם לכוונת הפיקוח לאמץ בעתיד את הדיקטיבה של האיחוד האירופי בדבר הבטחת כושר פירעון של מבטחים Solvency II, פורסמה בחודש מרס 2010 טיוטה שניה של חוזר הרכב הון עצמי של מבטח (להלן - "הטיטה השניה"). הטיטה השניה קובעת כללים למבנה הון עצמי מוכר של מבטח, וכן מסגרת עקרונות להכרה ברכיבי הון שונים ולסיווגם לרובדי ההון השונים.

הטיטה השניה כוללת הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח בתקופה שמיום 1 באפריל, 2010 ועד למועד עליו יודיע המפקח, לפיה הוראות הטיטה השניה יכנסו לתוקף בהדרגה.

4. בחודש יוני 2008 פורסם חוזר בדבר אופן יישום כללי המדידה וההצגה לפי ה- IFRS לצורך חישוב ההון הנדרש וההון המוכר של חברות ביטוח. מטרת החוזר הייתה לקבוע הוראות לעניין אופן יישום תקנות ההון לגבי השקעות בחברות מוחזקות (לרבות חברות ביטוח וחברות מנהלות שבשליטת חברת הביטוח). על פי החוזר דרישות ההון לפי תקנות ההון יוסיפו להיות מבוססות על דוחות סולו. לצורך חישוב ההון המוכר לפי תקנות ההון, ההשקעה של חברת ביטוח בחברת ביטוח או בחברה מנהלת נשלטת וכן בחברות מוחזקות אחרות תחושב על בסיס אקוויטי בשרשור מלא.

באור 4: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

5. בחודש יוני 2009 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת), התשס"ט-2009 וכן טיוטת חוזר בדבר דרישות ההון מחברות מנהלות (להלן - "ההוראות").

בהתאם להוראות מוצע להרחיב את דרישות ההון מחברות מנהלות. דרישות ההון החדשות תכלולנה דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולאופן החזקתם אך לא פחות מהון עצמי התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. כמו כן, נקבעו דרישות הון נוספות כנגד הוצאות רכישה נדחות, יתרות הפרש מקורי המתייחסות לרכישת פעילות או חברות נשלטות ונכסים המוחזקים בניגוד לכללי ההשקעות. קיימת חלופה להחזקת ההון העצמי הנדרש על פי היקף הנכסים או 10 מיליון ש"ח לפי הגבוה בחשבון נאמנות אצל בנק או חבר בורסה.

בהתאם להוראות, חברה מנהלת, שההון העצמי הנדרש ממנה ביום פרסום התקנות יהיה קטן מההון העצמי הנדרש על פי ההוראות, תהיה חייבת להגדיל את הונה העצמי לכל הפחות במחצית מהסכום הנדרש עד ליום 31 במרס, 2010 ואת יתרת הסכום עד ליום 31 בדצמבר, 2010.

לענין השלכת טיוטת ההוראות על ההון העצמי הנדרש מחברות מאוחדות, ראה סעיף 6 להלן.

6. על פי אומדן שביצעו החברות המאוחדות מנורה ביטוח, שומרה ביטוח, מבטחים פנסיה, מבטחים גמל ומנורה מהנדסים, אזי נכון לתאריך הדוח:

למנורה ביטוח עודפי הון בסך של 677 מיליוני ש"ח. כתוצאה מיישום מלוא דרישת ההון על פי התקנות, כפי שתהיינה בתוקף ב- 31 בדצמבר, 2011 בהתחשב בהון העצמי ליום 31 במרס, 2010, למנורה ביטוח עודפי הון בסך של 212 מיליוני ש"ח.

לשומרה ביטוח עודפי הון בסך של 49 מיליוני ש"ח. כתוצאה מיישום מלוא דרישת ההון על פי התקנות, כפי שתהיינה בתוקף ב- 31 בדצמבר, 2011 בהתחשב בהון העצמי ליום 31 במרס, 2010, לשומרה ביטוח עודפי הון בסך של 2 מיליוני ש"ח.

דרישת ההון במבטחים פנסיה תגדל ב- 51 מיליוני ש"ח ותגיע לסך של כ- 59.4 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות. בהתחשב בהון הקיים של מבטחים פנסיה, יוצרו למבטחים פנסיה עודפי הון בסך 270 מיליוני ש"ח.

דרישת ההון במבטחים גמל תגדל ב- 97 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות העומד על סך כ- 1.2 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים, נדרשת מבטחים גמל להגדיל את הונה העצמי בסך של 50 מיליוני ש"ח. במידה ומיישמים את חלופת הפקדת הכספים אצל נאמן, מבטחים גמל תידרש להפקיד סך של 28 מיליון ש"ח אצל נאמן בכדי לעמוד בדרישות ההון.

דרישת ההון במנורה מהנדסים תגדל ב- 9 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות העומד על סך כ- 1.2 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים, נדרשת מנורה מהנדסים להגדיל את הונה העצמי בסך של 9 מיליוני ש"ח.

7. ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה SOLVENCY II (להלן - הדירקטיבה המוצעת). הדירקטיבה המוצעת מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד. לפי לוחות הזמנים שנקבעו על ידי האיחוד האירופי, יישום הדירקטיבה המוצעת במדינות החברות באיחוד האירופי צפוי במחצית השנייה של שנת 2012.

בהתאם לחוזר שפרסם המפקח, בכוונתו ליישם את הוראות הדירקטיבה המוצעת לגבי חברות ביטוח בישראל במועד יישומה במדינות החברות באיחוד האירופי. הדירקטיבה המוצעת מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. הקבוצה החלה להיערך ליישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.

באור 4: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

8. בהתאם למכתב שפרסם המפקח, ביום 29 במרס, 2009, החל מהדוחות הכספיים לשנת 2008 ועד ליום 30 בדצמבר, 2010, חברת ביטוח וחברה מנהלת לא תחלק דיבידנד אלא באישורו המוקדם של המפקח. בהתאם למכתב, ככלל לא תאושר חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 25% מהרווח המותר לחלוקה. בהמשך למכתב האמור, פורסם בחודש מרס 2010 מכתב הבהרה שעניינו קריטריונים לאישור חלוקת דיבידנד על ידי מבטח (להלן – "ההבהרה"). בהתאם להבהרה, חברת ביטוח תהיה רשאית להגיש בקשה לקבלת אישור המפקח לחלוקת דיבידנד, החל מיום פרסום הדוחות התקופתיים לשנת 2009, בכפוף לקיום הון עצמי כמפורט בהבהרה וכן בהגשת תחזית רווח שנתית לשנים 2010 ו- 2011, תוכנית שרות חוב מעודכנת ומאושרת בידי דירקטוריון חברת האחזקות המחזיקה בחברת הביטוח, תוכנית פעולה אופרטיבית לגיוס הון שאושרה בידי דירקטוריון חברת הביטוח ופרוטוקול הדיון בדירקטוריון חברת הביטוח בו אושרה חלוקת דיבידנד. יחד עם זאת נאמר בהבהרה כי חברה אשר סך ההון העצמי שלה לאחר חלוקת דיבידנד גבוה מ- 110% מהסכום הנדרש בהבהרה, תהא רשאית לחלק דיבידנד ללא צורך בקבלת אישורו מראש של המפקח, ובלבד שמסרה למפקח הודעה על כך וכן את המסמכים הנדרשים טרם חלוקת דיבידנד. בהתאם להבהרה, מנורה ביטוח רשאית לחלק דיבידנד ללא אישורו המוקדם של המפקח. ביום 10 במאי, 2009 קיבלה מבטחים פנסיה אישור מהמפקח לחלק עד 150 מיליוני ש"ח דיבידנד למנורה ביטוח. טרם התקבלה החלטה בדירקטוריון מבטחים פנסיה על חלוקת דיבידנד.

9. בהתאם למכתב שפרסם המפקח ביום 25 בינואר, 2009, בדבר הקלה בהון הנדרש מחברות ביטוח, נכס המוחזק בניגוד לתקנות ההשקעה, ואשר החרגה בגינו נוצרה בהתאם למפורט להלן, לא ייחשב כנכס לא מוכר כהגדרתו בתקנות ההון וזאת בכפוף לתנאים אלה:

א. החרגה מהמגבלות והתנאים לפי תקנות ההשקעה נוצרה לאחר יום 1 באוקטובר, 2008.

ב. החרגה מהמגבלות והתנאים לפי תקנות ההשקעה נוצרה עקב שינוי בשווי השוק של נכסי ההשקעה, עקב קיטון בסך הערך הנקוב של נייר ערך סחיר, עקב ירידת דירוג נייר ערך או דירוג מבטח משנה, עקב שינוי בהתחייבויות המבטח או עקב שינוי בהון העצמי של המבטח, אך בכל מקרה לא בשל השקעה חדשה בנכס השקעה.

נכון ליום הדוח לחברת הביטוח המאוחדת חריגות פאסיביות בסך כ- 53.7 מיליוני ש"ח בנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה וכ- 21.4 מיליוני ש"ח בנוסטרו.

באור 5: - התחייבויות תלויות

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בגין התובענות הייצוגיות והבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 1-21, להלן, אשר בהן, להערכת הנהלת החברה, מנורה ביטוח וכן הנהלת שומרה ביטוח (לעניין תובענות 6, 11, 15 ו-21 להלן) המתבססת בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלו, יותר סביר ("More likely than not") כי טענות ההגנה של מנורה ביטוח ושומרה ביטוח תתקבלנה והבקשות לאישור התובענות כייצוגיות תדחנה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר כי טענות ההגנה של מנורה ביטוח ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי מנורה ביטוח ו/או שומרה ביטוח.

להערכת הנהלת מנורה ביטוח, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, במקום בו נדרשו הפרשות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי מנורה ביטוח ו/או שומרה ביטוח. ההפרשות שכללו מנורה ביטוח ושומרה ביטוח הינן בסכומים לא מהותיים.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית או כנגזרת המפורטות בסעיפים 22-24 להלן, אשר הוגשו לאחרונה, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלה.

להלן פירוט הבקשות בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. ביום 19 בדצמבר, 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה כנגד מנורה ביטוח ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן – "הבקשה"). עניינה של התביעה הינה טענה של הטעיה צרכנית במכירת הרחבות לפוליסת דירה ללא בקשת המבוטח ו/או הסכמתו.

הסעד העיקרי המבוקש בתובענה הינו להשיב לתובעים את דמי הביטוח שנגבו בגין ההרחבות כאמור במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה. מנורה ביטוח הגישה תשובה לבקשה. התובע הגיש בקשה לתיקון הבקשה והתביעה. בקשה זו לתיקון התביעה והבקשה התקבלו ועל כך הגישה מנורה ביטוח ערעור שנדחה. בהתאם, הגיש התובע בקשה מתוקנת ומנורה ביטוח הגישה את תגובתה לבקשה המתוקנת. ביום 19 במאי, 2008 התקיים דיון והצדדים הגישו סיכומיהם בכתב. ביום 18 באפריל, 2010 דחה בית המשפט המחוזי (ת"א) את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ובהתאם מחק את התביעה האישית.

2. ביום 21 בנובמבר, 2005 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - בקשת האישור). עניינה של התובענה הוא בפרשנות נספח לפוליסות ביטוח חיים המתייחס לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית (להלן - נספח נכות תאונתית). הטענה המרכזית בתובענה הינה כי מנורה ביטוח מסייגת את חבותה בכל הקשור לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית הכלול בנספח נכות תאונתית, וזאת דרך חישוב תגמולי הביטוח שלא בהתאם להוראות הנספח, ולפיכך מפרה מנורה ביטוח את חובת הגילוי הקבועה בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו מכוחו, פעולה שהינה, לפי הטענה, גם בבחינת הטעיה לאחר קרות האירוע הביטוחי בנוגע להיקף הכיסוי הביטוחי ובניגוד להוראות החוק האמור.

הסעד המבוקש על-ידי התובע הינו תשלום הפער בין סכום הפיצוי המגיע לו לטענתו לפי פרשנותו את הפוליסה ובין סכום הפיצוי ששולם לו בפועל לפי פרשנות מנורה ביטוח את הפוליסה, וזאת לגבי כלל המבוטחים שהיו זכאים לפיצוי על-פי נספח נכות תאונתית והתשלום בוצע בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה האישית של התובע הועמד על סך של 17,599 ש"ח, בעוד שלגבי כלל חברי הקבוצה אין בידי התובע נתונים המאפשרים עריכת אומדן של הנזק הכולל. מנורה ביטוח הגישה את תגובתה לבקשה בחודש אפריל, 2006. התלונה בעניין העולה בתובענה שהגיש המבקש למפקח נמצאה מוצדקת, ובהחלטת סגנית המפקח מיום 17 במאי, 2006 (להלן - ההכרעה) נקבע, כי על מנורה ביטוח לחשב ממועד ההכרעה ואילך, את תגמולי הביטוח על-פי הפוליסה בדרך שנקבעה בהכרעה ולא בדרך בה נהגה מנורה ביטוח לחשב את תגמולי הביטוח. על הכרעה זו הגישה מנורה ביטוח ערעור ביום 30 באוקטובר, 2006. מנורה ביטוח הגישה בקשה לעיכוב הליכים בערעור עד להכרעת ביהמ"ש העליון בבקשת רשות הערעור כמפורט להלן. ביום 29 ביולי, 2009 עיכב ביהמ"ש המחוזי את ההליכים. המדינה הגישה בקשה להאריך המועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

ביום 11 בינואר, 2009 ניתנה החלטה המאשרת את בקשת האישור בהתאם לעילות ולסעדים כמפורט בהחלטה. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה ולפרסם מודעה בעיתון. מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה לדחיית מועד בירור התובענה ובית המשפט המחוזי דחה את בקשת מנורה ביטוח ("החלטת הדחייה"). מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית ועל החלטת הדחייה. בית המשפט העליון קבע בהחלטה מיום 13 במאי, 2009 כי בשלב זה לא יוגשו כתבי הגנה ולא תפורסם מודעה בעיתון. הדיון בבקשת רשות הערעור על ההחלטה המאשרת את התובענה כייצוגית קבוע בפני הרכב.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

3. ביום 3 באפריל, 2006 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התביעה והבקשה בגבייה, לפי הנטען, של תשלומים בלתי חוקיים, לכאורה, אשר גבתה מנורה ביטוח מציבור מבוטחיה שהתקשרו עימה בפוליסת ביטוח בריאות או פוליסת ביטוח חיים. לטענת התובעים, מנורה ביטוח עושה לעצמה מנהג בעת התקשרותה עם מבוטחיה בפוליסה חדשה וכן בעת ביצוע שינויים ו/או הרחבות בפוליסה קיימת, לחייב את המבוטחים, ובכללם התובעים, בפרמיה למן ה-1 בחודש בו התקשרו עם מנורה ביטוח או הרחיבו את הכיסוי הביטוחי (לפי העניין) וזאת גם באותם מקרים בהם ההתקשרות בוצעה לאחר ה-1 בחודש ולעתים אף בסוף החודש. לטענת התובעים אין חולק כי בגין כל התקופה שמה-1 בחודש הרלבנטי ועד למועד בו התקשר המבוטח עם מנורה ביטוח, לא ניתן הכיסוי הביטוחי נשוא הפוליסה החדשה או ההרחבה.

לטענת התובעים, במעשיה הנטענים, הטעתה מנורה ביטוח את ציבור לקוחותיה תוך הפרת חובת תום הלב כלפיהם וכי הם והקבוצה אותה הם מבקשים לייצג זכאים להשבה של החלק העודף של הפרמיה שנגבתה מהם שלא כדין. הנזק האישי של התובעים הועמד על ידם על סך של 389 ש"ח. הצדדים ניהלו מגעים לסיום המחלוקת ביניהם בדרך של פשרה. ביום 16 באוקטובר, 2007 חתמו הצדדים על הסכם פשרה אשר הוגש לבית המשפט בצירוף בקשה לאישור.

ביום 28 בנובמבר, 2007 התקיים דיון מקדמי, במסגרתו הורה בית המשפט לצדדים למסור לו שמות של מומחים מוצעים בלתי תלויים. ביום 12 בדצמבר, 2007 מינה בית המשפט מומחה אשר בחן את סבירותו של הסכם הפשרה. התיק נקבע לדיון בחודש יוני 2008. הצדדים הגישו בקשה לדחיית מועד הדיון עד להשלמת הבדיקה של המומחה. ביום 22 באוקטובר, 2008 הגישו הצדדים הסכם פשרה מתוקן ובמסגרת הדיון שהתקיים התבקש המומחה להגיש חוות דעת משלימה. לאחר הגשת חוות הדעת המשלימה הורה בית המשפט על פרסום הסכם הפשרה והעברת עותק ממנו ליועץ המשפטי לממשלה. ביום 19 במרס, 2009 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בתיק. בהמשך לדיון והערות בית המשפט הגישו הצדדים לאישור הסכם פשרה מתוקן נוסף.

4. ביום 25 באפריל, 2006 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. ענינה של התובענה בפוליסת אובדן כושר עבודה (להלן-הפוליסה) של מנורה ביטוח. לטענת התובעים, בפוליסה קבוע תנאי שעניינו "תקופת המתנה" (בת שלושה חודשים), שמשמעותו היא כי תגמולי ביטוח בגין אירוע ביטוחי בתקופת הפוליסה ישולמו רק החל מתום תקופת המתנה ובתנאי שהמבוטח עדיין חסר כושר עבודה במועד זה וכל עוד נמשך אי הכושר. לטענת התובעים, מנורה ביטוח (כמו גם חברות ביטוח נוספות הנתבעות בתובענה, להלן ביחד - הנתבעות) גובה דמי ביטוח גם בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח וזאת למרות שלפי תנאי הפוליסה, מבוטחים לא יהיו זכאים לקבלת תגמולי ביטוח לפי הפוליסה במידה ומקרה הביטוח יארע בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח בשל תקופת המתנה הנזכרת.

על בסיס האמור טוענים התובעים כי הנתבעות הטעו אותם, פעלו בחוסר תום לב, הפרו חובות שבדין, פעלו ברשלנות, הפרו חובות חקוקות ועשו עושר ולא במשפט וכי התנאי בדבר "תקופת המתנה" הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד.

הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו, אישור התובענה הייצוגית, מתן צו המחייב את הנתבעות להפסיק ולגבות דמי ביטוח בגין תקופת שלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הפוליסה וכן חיוב הנתבעות להשיב את דמי הביטוח שגבו מחברי הקבוצה בגין התקופה האמורה. לטענת התובעים ובהתבסס על חוות דעת שצורפה לתובענה מטעמם, הנזק הכולל של הקבוצה לשנים 2004 - 1998 מוערך באופן ראשוני בסך של 47.6 מליון ש"ח לכלל הנתבעות ומתוכו (על-פי חוות הדעת) סך של 5.4 מליון ש"ח כנגד מנורה ביטוח. מנורה ביטוח הגישה תשובתה ביום 6 בנובמבר, 2006. התיק נקבע לסיכומים בכתב אשר הוגשו על-ידי הצדדים. ביום 3 בפברואר, 2009, ניתן פסק דין המאשר את בקשת האישור בעילות של הטעיה, הפרת חובה חקוקה, הפרת תום לב, תנאי מקפח בחוזה אחיד ועשיית עושר ולא במשפט. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה. מנורה ביטוח הגישה בקשה לדחיית מועד בירורה של התביעה הייצוגית, לדחיית מועד הגשת כתב הגנה ולדחיית מועד פרסום המודעה, וזאת עד להכרעת בית המשפט העליון בבקשת רשות ערעור שהגישה מנורה ביטוח על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. במקביל, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית מועד בירור התובענה הייצוגית עד להכרעה בבקשת רשות הערעור הנ"ל. התובע הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת הדחייה. ביום 24 בנובמבר, 2009, דחה בית המשפט העליון את הבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

5. ביום 8 באוגוסט, 2007 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא הפחתת תגמולי ביטוח בקרות מקרה ביטוח של אובדן גמור או אובדן גמור להלכה בביטוח רכב, וזאת, על-פי הטענה, שלא כדין ובניגוד להנחיית המפקח לפיה על מבטח לפרט בפני המבוטח בשלב הצעת הביטוח פירוט של המשתנים המיוחדים שבמחירון העשויים להשפיע על ערך הרכב לצורך חישוב תגמולי הביטוח במקרי ביטוח כאמור וזאת תוך ביצוע הטעיה, הפרת חוזה והתעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש בתובענה הינו השבה של ההפרש בין סכום תגמולי הביטוח ללא השפעת המשתנים הנ"ל לבין סכום תגמולי הביטוח שמנורה ביטוח שילמה בפועל. הנזק האישי לתובע על-פי התובענה הועמד על סך של 4,550 ש"ח, בעוד שהנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הוערך על-ידי התובע בסך של 87 מליון ש"ח. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.
6. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 5 לעיל, הוגשה ביום 22 ביולי, 2007, כנגד שומרה ביטוח. הנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הוערך על-ידי התובע בסך של 60 מליון ש"ח. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.
7. ביום 3 בינואר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר סכומים שנטען כי נגבו ביתר ושללא כדין בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". על-פי הטענה, הגביה ביתר נובעת הן מגביה בשיעור העולה על השיעור המותר, הן בשל גביית מרכיב התת שנתיות בגין חלקים או תשלומים בפוליסה שהתשלום אינו אמור לחול עליהם (כגון בגין חלק החיסכון בפוליסה או בגין תשלום המכונה "גורם פוליסה") וכן בשל גביית המרכיב האמור בפוליסות שאינן פוליסות ביטוח חיים, והכל בניגוד להנחיית המפקח. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן: הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין כמתואר בתובענה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של כל התובעים ביחד הוערך על-פי העולה מכתב התביעה בסך כולל של כ- 1,683 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת) בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכם יוחס למנורה ביטוח סך נזק כולל של כ- 229 מליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.
8. ביום 3 בינואר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר הסכומים שנטען כי נגבו ביתר ושללא כדין בגין מרכיב דמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים", בניגוד לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 (להלן - תקנות הפיקוח). על-פי הטענה, הגביה שלא כדין הינה בשתי דרכים: (א) גביית דמי ניהול קבועים בשיעור גבוה מהמותר (למעלה משיעור של 0.05% לחודש מהשווי המשוער של תיק ההשקעות) ו- (ב) גביית דמי ניהול משתנים מדי חודש במקום לגבות את דמי הניהול בסוף השנה. עילות התביעה הנטענות הן: הטעיה ומצג שווא, הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום דמי הניהול העודפים שנגבו על-פי הטענה שלא כדין או התשואה שהפסידו כמתואר בתובענה, וכן מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של התובע שהינו מבוטח של מנורה ביטוח הועמד על סך של 5.45 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת), בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 244 מליון ש"ח, מתוכם יוחס למנורה ביטוח סך נזק כולל של כ- 18 מליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.
9. ביום 18 בפברואר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - חברות הביטוח הנוספות, וביחד - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הינה הטענה לפיה הנתבעות אינן משלמות, כביכול, כחלק מתשלום תגמולי ביטוח בביטוחי רכב רכוש וביטוח רכב צד ג' למבוטחים או ניזוקים שהינם "עוסקים" לפי חוק מס ערך מוסף, את רכיב המע"מ בגין עלות תיקוני הרכב, ירידת ערך הרכב ועלות חוות דעת השמאים, אשר בעלות תשלומם נשאו התובעים, וזאת שלא כדין, באופן בו תקבולי הביטוח שולמו, לכאורה, בחסר, מאחר ולטענת התובעים, על-פי הדין אין באפשרותם של בעלי הרכבים המסחריים לנכות באופן מלא את תקבולי המע"מ ששילמו. התובעים טוענים (כנגד חברות הביטוח הנוספות בלבד) כי הן אינן כוללות את

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

9. (המשך)

רכיב המע"מ במסגרת חישוב ירידת ערך הרכב, על אף כי החל מחודש יולי 2005, אוסרות תקנות מס ערך מוסף, על "עוסק" לנכות את רכיב המע"מ לצורכי מס התשומות בגין רכישה או יבוא של "רכב פרטי", אפילו הרכב משמש או נועד לשמש את העוסק אך ורק לצרכי עסקו. הנזק האישי לתובע מס' 2, בגין האירוע המיוחס לחברה למנורה ביטוח, מוערך על ידו, כנזכר בתביעה, בסך של 108 ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית. התובעים אומדים את סכום התביעה כנגד כל הנתבעות, בשם כל הקבוצה אותם הם מבקשים לייצג בסך של 100 מיליוני ש"ח.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל אדם ו/או תאגיד, אשר לא קיבל החזר מע"מ (מלא או חלקי) מהנתבעות במסגרת קבלת תקבולי ביטוח (על תיקונים, חוות דעת שמאי וירידת ערך הרכב), אשר התקבלו במשך שבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, ו/או כל אדם ו/או תאגיד, אשר בתחשיב הפיצוי שקיבל מהנתבעות בגין ירידת ערך הרכב לא הובא בחשבון רכיב המע"מ על ערך הרכב במועד הרלבנטי לעריכת התחשיב הנ"ל, וזאת החל מיום 10 ביולי, 2005 ואילך. התובעים מציינים, כי בשלב זה אין באפשרותם לדעת את המספר המדויק של יחיד הקבוצה המיוצגת. עילות התביעה הנתבעות הן: הטעיה והפרת חובת גילוי על-פי הוראות חוק הגנת הצרכן, הפרת חובה חקוקה לרבות חוק חוזה ביטוח, התנהגות שלא בתום לב ושלא בדרך מקובלת בניגוד לחוק החוזים (חלק כללי) ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים על-ידי התובעים הינם: מתן פסק דין עשה/הצהרתי לפיו על הנתבעות להביא בחשבון את רכיב המע"מ בכלל החישוב לירידת ערך הרכב, מתן פסק דין עשה/הצהרתי לפיו על כל אחת מהנתבעות לשלם במסגרת תקבולי הביטוח, בגין תיקון הרכב, שמאות וירידת ערך הרכב, את אותו חלק המע"מ אשר על-פי הדין לא ניתן לנכותו באמצעות מס תשומות; להורות לכל אחת מהנתבעות לשלם ליחיד הקבוצה המיוצגת (ובכללם לתובעים) את המע"מ על תקבולי הביטוח בגין תיקונים לרכב, בדיקת וד"ח שמאי (וירידת ערך הרכב מיום 10 ביולי, 2005 ואילך), בשיעור אותו חלק המע"מ שאינו ניתן לניכוי במס תשומות על-פי הדין, וזאת לשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור, בתוספת ריבית מיוחדת לפי סעיף 28א' לחוק חוזה ביטוח, או הפרשי הצמדה וריבית כדין. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

10. ביום 14 באפריל, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח בבית הדין לעבודה (להלן - הנתבעת) תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הוא, לפי הטענה, בהפליה לרעה של נשים במסגרת פוליסות המכונות "ביטוחי מנהלים", שהופקו לפני שנת 2001. על-פי הטענה, הנתבעת נוהגת לזכות נשים מבוטחות, בהגיען לגיל הפרישה, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, לפי הטענה, הנתבעת גובה מנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהיא גובה מגברים, על אף ששיעורי התמותה של נשים הינם נמוכים בהרבה. בכך, לטענת התובעת, יש משום הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כלל הנשים אשר רכשו מהנתבעת פוליסות המכונות "ביטוח מנהלים" בהן נערכה הבחנה בין גברים לנשים לעניין תשלום הגמלא אך לא נעשתה הבחנה בין המינים לעניין פרמיית ריסק. התובעת איננה מציינת את הנזק האישי שנגרם לה, לטענתה. התובעת טוענת כי לאור היקף הקבוצה (המוערך על ידה בעשרות אלפי נשים) הנזק שנגרם לכלל חברות הקבוצה מוערך במאות מיליוני ש"ח. עילות התביעה הן: הפליה בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, בכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (להלן: "חוק איסור הפליה"); הפרת הוראות חוק הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חוק הגנת הצרכן וקביעת "תנאי מקפח" בחוזה אחיד כמשמעותו בחוק החוזים האחידים. הסעדים העיקריים המבוקשים על-ידי התובעת הינם כי בית הדין יקבע ו/או יורה כי: א) ההפליה בה נוהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; ב) בידי התובעת ויתר חברות הקבוצה הזכות לבחור בין החלופות הבאות: 1) להשוות את מקדמי הגמלה למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל, ולהורות כי במקרה של תשלום חד פעמי במקום גמלא יוגדל הסכום החד פעמי למבוטחת אישה בהתאם ליחס שבין מקדם הגמלא למבוטח גבר למקדם הגמלה למבוטחת אישה בגיל הרלבנטי. 2) הפחתה רטרואקטיבית ופרוספקטיבית של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה ויתר המבוטחות בפוליסה מסוג זה, והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה, כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיכוכן של התובעת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה. מנורה ביטוח הגישה בקשה לסילוק התובענה על הסף בשל העדר סמכות עניינית של בית הדין לעבודה לדון בתובענה. בית הדין התיר למנורה ביטוח לא להגיש את תגובתה לגוף התובענה והבקשה עד להכרעה בבקשה לסילוק. ביום 2 באוקטובר, 2008, נעתר בית הדין לבקשת הסילוק הנ"ל. על החלטה זו הוגש ערעור לביה"ד הארצי ובחודש ינואר 2009 הוגשו סיכומים מטעם מנורה ביטוח במסגרת ערעור זה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

10. (המשך)

ביום 17 בספטמבר, 2009 קיבל ביה"ד הארצי את הערעור וקבע כי לביה"ד האזורי סמכות לדון בתובענה, למעט בעילות הנזיקיות. ביום 15 בדצמבר, 2009 הגישה הנתבעת (ביחד עם חברות ביטוח נתבעות נוספות) עתירה לבג"צ בנוגע לסוגיית הסמכות העניינית. ביום 3 בינואר, 2010 הורה ביה"ד האזורי על דחיית מועד הדיון ומועד הגשת תגובות מטעם הנתבעות עד ובהתאם להכרעת בג"צ בעתירה.

11. ביום 30 ביולי, 2008 הוגשה כנגד שומרה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הינה, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של סעיפים 65, 67, 56(א) ו-56(ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, סעיף 12(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 והוראה של המפקח על הביטוח, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח, לרבות את שכר טרחת השמאי. לטענת התובע, שומרה ביטוח נמנעת מלשלם ו/או להשיב לצד ג' את מלוא שכר טרחת השמאי. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם אשר היה זכאי לקבל משומרה ביטוח, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב במהלך 7 השנים האחרונות, ושומרה ביטוח לא השיבה ו/או שילמה לידי, את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי ו/או חלק ממנו. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 150 ש"ח, ומעריך את הנזק הכולל לקבוצה בכ- 6.8 מיליוני ש"ח. עילות התביעה הנתענות הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

12. ביום 3 באוגוסט, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה, לפי הטענה, באי תשלום שיפוי למבוטחי הנתבעת בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן - הפוליסה התקנית). הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטח אשר זכה, החל מיום 1 באפריל, 2004 לקבל ממנורה ביטוח תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה עת היה מבוטח אצל מנורה ביטוח בביטוח לפי פרק א' לפוליסה התקנית ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון כאמור.

התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 550 ש"ח ובהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים של מנורה ביטוח ועל חישובים שביצע לעניין זה, העריך את הנזק הכולל לקבוצה כהגדרתה לעיל בכ- 23 מיליון ש"ח. עילות התביעה הנתענות הינן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

13. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 11 לעיל, הוגשה ביום 2 בנובמבר, 2008 כנגד מנורה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,350 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 20 מיליוני ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

14. ביום 9 בנובמבר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התובענה"). עניינה של התובענה הינו, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של הוראות שונות בחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, בתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 וכן הוראות המפקח לעניין מנגנון שמאות בביטוח רכב, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח עד לסכום הנקוב במפרט הפוליסה. לטענת התובע, הנתבעת נמנעת מלשלם את מלוא הסכומים שהמבוטח על-פי הפוליסה צריך היה לשלם לצד ג' הנפגע בשל מקרה הביטוח, בגין ירידת ערך הרכב. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה זכאי לקבל מהנתבעת, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק של ירידת ערך לרכב במהלך 7 השנים הקודמות למועד הגשת תובענה זו, והנתבעת לא העבירה לידי מלוא הכספים שהיו מגיעים לו בגין ירידת הערך של הרכב. עילות התביעה הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 1,500 ש"ח, והוא מעריך את סך הנזק לקבוצה כולה, בהתבסס על הנחות וחישובים שונים, בכ- 50 מיליוני ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

15. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 14 לעיל, הוגשה ביום 25 בינואר, 2009 כנגד שומרה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,012 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 11 מיליוני ש"ח. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.
16. ביום 1 באפריל, 2009 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התובענה" ו"הבקשה לאישור"). עניינה של התובענה הינו פוליסות ביטוח בריאות הכוללות זכות לקבלת מחצית ערכו של "טופס 17" מטעם קופת החולים במקרים בהם המבטח לא השתתף במימון ניתוח המכוסה על-פי הפוליסה. הטענה המרכזית בתובענה הינה כי בכל הקשור לכיסוי הנ"ל הנתבעת מחשבת את תגמולי הביטוח באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה לפי הבנתה וזאת תוך הטעיה של המבוטחים והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מבוטח בפוליסת בריאות הכוללת כיסוי כאמור שנותחו בנייתו של מומן על-ידי הנתבעת ב- 7 השנים שקדמו להגשת התביעה ולחילופין ב- 3 השנים שקדמו להגשת התביעה (להלן - חברי הקבוצה). עילות התביעה הן הטעיה והפרת חוזה הביטוח. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם חיוב הנתבעת להשיב לכל חברי הקבוצה סכום השווה למחצית ערכו של טופס התחייבות של קופת חולים לכיסוי עלות הניתוח ו/או הטיפול שניתן, צו המורה לנתבעת לחשב מעתה ואילך את הסכום המגיע למבוטחים לעניין זה לפי עמדת התובעת וכן מתן סעד הצהרתי הקובע כי הנתבעת הפרה את ההוראות הרלבנטיות בפוליסה או לחילופין מטעה את חברי הקבוצה כמבואר בתביעה. התובעת מעמידה את נזקה האישי על סך של 2,420 ש"ח ומעריכה את סך הנזק לקבוצה כולה בסך העולה על 10 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה לאישור.
17. ביום 14 ביולי, 2009 התקבלה במשרדי מנורה ביטוח, תביעה כנגדה כמו גם כנגד חברות ביטוח אחרות (להלן - "הנתבעות" ו- "הנתבעות", בהתאמה), וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התביעה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה הינו, לטענת התובע, תשלום בחסר של פיצויים המשולמים לנהגי מוניות על ידי הנתבעות בתביעות רכב (צד ג') בגין ימי עמידה (השבתה) של מוניות שנפגעו בתאונת דרכים. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל נהגי המוניות שרכבם היה מעורב בתאונת דרכים ואשר הגישו עקב כך, במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשתה של התובענה, תביעות צד ג' כנגד הנתבעות, מכוחן שולמו להם על ידי הנתבעות (כ"פשרה" ושלא במסגרת פסק דין) כספים עבור "ימי עמידה" שמקורם בנזק רכוש (להלן - "חברי הקבוצה"). עילות התביעה הנטענות הן רשלנות, הפרת חובות חקוקות וחוסר תום לב במו"מ. הסעדים העיקריים המבוקשים על ידי התובע הינם: לחייב הנתבעות בהשבת הפרש הסכומים אותם נמנעו מלשלם שלא כדין; לחייב הנתבעות לשלם, מעתה ואילך, לחברי הקבוצה בגין ימי עמידה סכומים שביטאו את נזקיהם של חברי הקבוצה בפועל; לאסור על המשיבות להתנות את תשלום יתר רכיבי הנזק כתוצאה מתאונה, שאינם שניים במחלוקת בין הצדדים, בחתימתם של חברי הקבוצה על כתב "קבלה ושחרור" וכן להורות על כל סעד אחר לטובת חברי הקבוצה, כפי שימצא בית המשפט לנכון. התובע מעמיד את נזקו האישי (הנובע מהתובענה האישית כנגד הנתבעת) על סך של 470 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה וכנגד כלל הנתבעות, בסך העומד על כ- 132 מיליון ש"ח. התובע לא אמד את חלקה של מנורה ביטוח מתוך הנזק הכולל לקבוצה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.
18. ביום 8 בספטמבר, 2009 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התביעה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה, כנטען בה, בהלוואות שנתנה מנורה ביטוח, בתיווך שתי סוכנויות ביטוח עיקריות, ללא בטחונות במועד מתן ההלוואה ותוך סיכון כספי ציבור מבוטחי ביטוח החיים של מנורה ביטוח. המבקש הינו מבוטח בביטוח חיים של מנורה ביטוח ומבקש במסגרת תובענתו לייצג קבוצת מבוטחים, שהם בעלי "פוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים" של מנורה ביטוח בתקופה שבין אוקטובר 2004 עד סוף מרץ 2007. הסעד המרכזי המבוקש הינו לחייב את מנורה ביטוח להשיב את סכומי ההלוואות הנ"ל בסך כולל של כ- 153 מיליון ש"ח, או למצער סכום ההלוואות שמנורה ביטוח הצהירה לגביו כי המדובר בחוב מסופק וזאת בסך של כ- 62 מיליון ש"ח או סכום אחר שיתברר שלא יוחזר. כן מבוקש לחייב את מנורה ביטוח לפצות את חברי הקבוצה בגין הרווחים שהיו נצברים לזכותם בגין סכומי ההלוואות הנ"ל אילו לא היו מוענקות ללקוחותיה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

19. ביום 10 בספטמבר, 2009 התקבלה במשרדי מנורה ביטוח, תביעה כנגדה וכנגד חברות ביטוח אחרות וכן כנגד חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה (להלן: "הנתבעת" ו- "הנתבעות", בהתאמה), וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התביעה" או "הבקשה"). על פי התביעה, הנתבעות משקיעות חלק מכספי חברי הקבוצה בתעודות סל ומשיתות את העלויות והתשלומים השונים (כגון דמי ניהול), הכרוכים בהשקעה בתעודות הסל (להלן, כמוגדר בתביעה - "עלות אפקטיבית") על חברי הקבוצה, לפי הטענה, בניגוד לדין וללא גילוי מתאים לעמיתים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מי שהינו (או היה) עמית או מבוטח באיזה מהחברות המנהלות או המבטחות, אשר חלק מהכספים המנוהלים על ידן, הושקעו בתעודות סל בתקופה שמיום 10 בנובמבר, 2005 ועד למועד הגשת הבקשה (לעיל ולהלן: "חברי הקבוצה" ו- "תקופת התביעה"). עילות התביעה הנטענות הן הפרת הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, הפרת הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, הפרת חובה חקוקה, הפרת חובות זהירות והפרת חוק הגנת הצרכן, התשמ"א - 1981. הסעדים העיקריים המבוקשים על ידי התובעים הינם להורות לנתבעות להשיב לחברי הקבוצה את סך העלויות האפקטיביות, אשר נוכה, על פי הנטען, שלא כדין מכספי חברי הקבוצה, והנובע מהשקעתן בתעודות סל, בתקופת התביעה. כמו כן, לקבוע כי הנתבעות לא יהיו רשאיות לנכות מכספי הפנסיה של חברי הקבוצה, את העלות האפקטיבית בגין השקעת כספיהם בתעודות סל גם בעתיד, ובכפוף לדין. הנזק הנטען לקבוצה כולה הועמד על סך של כ- 214 מיליון ש"ח, מתוכם יוחס לנתבעת סך של כ- 6.3 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 2 במאי, 2010 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין לבקשת התובעים למחיקת הבקשה לאישור תוך דחיית תביעתם האישית.

20. ביום 17 בפברואר, 2010 התקבלה במשרדי החברה, בקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "הבקשה לאישור") וכן עותק מהתובענה הנגזרת אשר הוגשה על ידי בעל מניות בחברה. עניינה של הבקשה, כנטען בה, במעשיהם ו/או במחדליהם של נושאי משרה בכירים במנורה ביטוח ביחס להלוואות שהעניקה מנורה ביטוח ללא בטחונות כביכול. כתוצאה ממעשים ו/או מחדלים אילו, לפי טענת המבקש, נגרם למנורה ביטוח נזק בסך של כ- 65 מיליון ש"ח (גובה ההפרשה לחובות מסופקים בגין ההלוואות הנ"ל). החברה הגישה תגובתה לבקשה לאישור.

21. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 12 לעיל, הוגשה ביום 24 בינואר, 2010 כנגד שומרה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 6,500 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 29 מיליון ש"ח. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

22. ביום 24 במרס, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות מתעלמות לכאורה מהוראות בחוזרי המפקח על הביטוח הקובעות כי כאשר מבוטח משלם פרמיית ביטוח בתשלומים חודשיים ימודד סכום "גורם הפוליסה" החודשי אחת לרבעון ולא אחת לחודש כפי שפועלות, לפי הטענה, הנתבעות ובכך גובות, לכאורה, סכומים ביתר בגין מרכיב "גורם הפוליסה" האמור. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין הנתבעות החל משנת 1982. למיטב ידיעת התובעים, מדובר בכ- 3 מיליון פוליסות פעילות. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הסכם, הפרות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרת חוזרי מפקח, חוסר תום לב, הטעיה ומצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו החזר הסכום העודף שנגבה לכאורה מחברי הקבוצה שלא כדין, וכן מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן גובות את מרכיב "גורם הפוליסה" הנ"ל. הנזק האישי של התובע שהינו מבוטח מנורה מבטחים ביטוח הועמד על סך של 0.35 ש"ח (בגין שנת ביטוח 2005), בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות חושב והוערך על ידי התובעים לסך של כ- 114 מיליון ש"ח, מתוכם יוחס למנורה ביטוח שיעור של כ- 8.8% קרי- כ- 10 מיליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לעניין זה. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

23. ביום 11 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו-גם כנגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות המחזיקות כספים שלא נדרשו על ידי בעלי זכויות בהם (מבוטחים, מוטבים ו/או יורשים), מפרות לכאורה חובות המוטלות עליהן לאיתור אותם בעלי זכויות ואף לא מעבירות את הכספים בהגיע המועד לכך לידי האפוטרופוס הכללי, זאת תוך התעשרות שלא כדין בשל גביית דמי ניהול בשיעור העולה על המותר או מתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל בעלי הזכויות בנכסים המצויים בידי הנתבעות, באחריותן או בשליטתן, ואשר הנתבעות לא הביאו לידיעתם את דבר היותם בעלי נכסים כאמור. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות המפקח על הביטוח, הטעיה, חוסר תום לב, הפרת חוזה, רשלנות, הפרת חובת נאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו מתן צווים מתאימים שיחייבו את הנתבעות לקיים את הוראות המפקח על הביטוח בעניין איתור בעלי הזכויות הנ"ל, השבה של כספים שנגבו שלא כדין ומינוי בעל תפקיד לצורך אכיפת הצווים שנתבקשו כאמור או מתן סעד אחר לטובת הקבוצה. סכום התביעה על פי התובענה לא ניתן להערכה. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

24. ביום 14 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה כאשר מפסיק ביטוח, מסיבה כלשהי (כגון הודעת המבוטח על ביטול הפוליסה, קרות אירוע הביטוח או מקרה אחר המפקיע את פוליסת הביטוח), הדבר קורה לרוב לאחר שנגבתה כבר פרמיה בגין החודש השוטף ולמרות שהמבוטח זכאי, לפי הטענה, לקבל החזר בגין החלק היחסי של החודש אין הנתבעות משיבות למבוטחים את החלק היחסי של הפרמיה החודשית או שהן משיבות אותו בערכים נומינליים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין הנתבעות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה ע"י המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח. להערכת התובעים הקבוצה מונה כ- 2 מיליון מבוטחים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, חוסר תום לב, הטעיה ומצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה. הנזק האישי של התובעים ביחס לכל הנתבעות הועמד על סך של כ- 3,047 ש"ח בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות חושב והוערך לסך של כ- 225 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

באור 6: - מסים על ההכנסה

אי החלת תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) לצרכי מס

ביום 4 בפברואר, 2010 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה מספר 174 – הוראת שעה לשנות המס 2007, 2008 ו-2009 (להלן – התיקון לפקודה). בהתאם לתיקון לפקודה, תקן חשבונאות ישראלי מספר 29 בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), לא יחול לצורך קביעת ההכנסה החייבת בשנים האמורות אף אם יושם לצורך עריכת הדוחות הכספיים. טרם נקבעה הוראת חוק ביחס לסוגיית אי החלת תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בקביעת ההכנסה החייבת בשנת 2010 ואילך. השפעת התיקון לפקודה על חברות הקבוצה אינה מהותית.

באור 7: - אירוע מהותי לאחר תום תקופת הדיווח

לאחר תום תקופת הדיווח נרשמו ירידות שערים חדות בשוקי ההון בארץ ובעולם, בעיקר באפיקי המניות, תוך יציבות יחסית בתשואות אגרות החוב הממשלתיות והקונצרניות בישראל וזאת, בין היתר, על רקע המשבר הפיננסי באיחוד האירופי. בנוסף, נרשמה עלייה במדד המחירים לצרכן שפורסם בחודשים אפריל ומאי. להתפתחויות שתוארו לעיל השפעה מהותית על תוצאות הקבוצה.

בהתאם למנגנון גביית דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה אשר הונפקו עד לשנת 2004, מבטח יחשב את דמי הניהול המשתנים להם הוא זכאי על בסיס תשואה ריאלית חיובית בשיעור שנתי. בהתאם לכך, רשמה מנורה ביטוח בתקופת הדוח דמי ניהול משתנים בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 45 מיליוני ש"ח, נטו לאחר השפעת המס). בשל הפסדי ההשקעה שנצברו החל מיום 1 באפריל, 2010 ועד סמוך למועד פרסום הדוח, ובהתאם למנגנון חישוב דמי הניהול המשתנים כאמור לעיל, מסתמן כי רישומם של חלק ניכר מההכנסות מדמי הניהול המשתנים כאמור יבוטל, דבר שצפוי להשפיע לרעה על תוצאות מנורה ביטוח ברבעון השני.

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדתא. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום 31 בדצמבר 2009	ליום 31 במרס	
	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
3,368,586	2,919,353	3,443,409
3,037,997	2,520,373	3,081,691
2,496,219	1,648,868	2,700,741
1,038,798	880,556	1,139,733
9,941,600	7,969,150	10,365,574
105,295	373,855	223,260
122,283	164,189	133,803
10,169,178	8,507,194	10,722,637

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

אחר

סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2010				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר				פירוט
אלפי ש"ח				בסעיף
3,406,790	-	3,068,743	338,047	ג
4,762,560	4,762,560	-	-	ד
239,204	-	221,065	18,139	ה
378,937	-	119,719	259,218	ו
8,787,491	4,762,560	3,409,527	615,404	
נכסי חוב סחירים				
נכסי חוב שאינם סחירים				
מניות				
אחרות				
סה"כ				
ליום 31 במרס, 2009				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר				פירוט
אלפי ש"ח				בסעיף
2,147,430	-	1,907,427	240,003	ג
4,551,995	4,551,995	-	-	ד
130,825	-	122,646	8,179	ה
290,322	-	105,071	185,251	ו
7,120,572	4,551,995	2,135,144	433,433	
נכסי חוב סחירים				
נכסי חוב שאינם סחירים				
מניות				
אחרות				
סה"כ				
ליום 31 בדצמבר, 2009				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מבוקר				פירוט
אלפי ש"ח				בסעיף
3,382,953	-	3,078,334	304,619	ג
4,778,656	4,778,656	-	-	ד
245,711	-	225,295	20,416	ה
336,314	-	121,396	214,918	ו
8,743,634	4,778,656	3,425,025	539,953	
נכסי חוב סחירים				
נכסי חוב שאינם סחירים				
מניות				
אחרות				
סה"כ				

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ג. נכסי חוב סחירים

ליום 31 במרס, 2010		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
1,805,823	1,714,973	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,591,950	1,483,378	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
9,017	8,772	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,406,790	3,207,123	סך הכל נכסי חוב סחירים
32,748		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2009		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
970,904	887,082	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,154,389	1,258,217	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
22,137	28,901	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
2,147,430	2,174,200	סך הכל נכסי חוב סחירים
51,129		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2009		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
1,589,947	1,527,810	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,771,630	1,693,637	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
21,376	17,990	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,382,953	3,239,437	סך הכל נכסי חוב סחירים
44,942		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ד. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2010	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,299,001	2,789,128
2,463,559	2,658,187
4,762,560	5,447,315
94,471	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2009	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,245,358	2,698,613
2,306,637	2,246,145
4,551,995	4,944,758
70,977	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2009	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,291,320	2,728,102
2,487,336	2,569,245
4,778,656	5,297,347
94,716	

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ה. מניות

ליום 31 במרס, 2010		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
233,861	193,120	מניות סחירות
5,343	6,058	מניות שאינן סחירות
239,204	199,178	סך הכל מניות
42,939		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2009		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
130,825	191,826	מניות סחירות
76,130		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2009		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
240,495	207,789	מניות סחירות
5,216	5,996	מניות שאינן סחירות
245,711	213,785	סך הכל מניות
47,847		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

1. אחרות

ליום 31 במרס, 2010		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
255,904	242,494	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
123,033	141,571	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
378,937	384,065	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
11,773		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2009		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
220,245	238,399	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
70,077	88,102	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
290,322	326,501	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
6,164		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2009		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
233,237	222,299	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
103,077	123,516	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
336,314	345,815	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,493		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות, מוצרים מובנים.

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 31 במרס, 2010

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה ליום 31 במרס, 2010

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך דוחות רווח והפסד המאוחדים
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6-7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8	מידע נוסף

**לכבוד
בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ**

**הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר
לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך
(דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970**

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 במרס, 2010 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל – "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
31 במאי, 2010

ליום 31 בדצמבר 2009	ליום 31 במרס	
	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

נכסים שוטפים

47,143	62,707	19,448	מזומנים ושווי מזומנים
224,625	218,229	305,784	השקעות פיננסיות
4,066	2,110	1,075	מסים שוטפים לקבל
4,224	302	2,222	חייבים ויתרות חובה
5,681	4,077	2,858	יתרה שוטפת עם חברות מוחזקות
<u>285,739</u>	<u>287,425</u>	<u>331,387</u>	סה"כ נכסים שוטפים

נכסים לא שוטפים

7,119	7,367	6,855	הלוואות
2,226,435	1,816,207	2,366,739	נכסים בניכוי התחייבויות המיוחסים לחברות מוחזקות, נטו, לרבות מוניטין
88,419	72,191	86,179	נדל"ן להשקעה
2,321,973	1,895,765	2,459,773	סה"כ נכסים לא שוטפים
<u>2,607,712</u>	<u>2,183,190</u>	<u>2,791,160</u>	

התחייבויות שוטפות

3,883	3,732	3,846	חלויות שוטפות של הלוואה מתאגיד בנקאי
12,779	18,695	19,401	זכאים ויתרות זכות
16,662	22,427	23,247	סה"כ התחייבויות שוטפות

התחייבויות לא שוטפות

3,883	7,408	3,846	הלוואה מתאגיד בנקאי
610,260	583,302	604,514	אגרות חוב
664	-	695	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
26,275	18,100	30,014	מסים נדחים, נטו
641,082	608,810	639,069	סה"כ התחייבויות לא שוטפות

הון המיוחס לבעלי מניות החברה

99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
171,451	18,376	209,868	קרנות הון
1,346,103	1,101,163	1,486,562	יתרת רווח
1,949,968	1,551,953	2,128,844	סה"כ הון
<u>2,607,712</u>	<u>2,183,190</u>	<u>2,791,160</u>	

31 במאי, 2010

תאריך אישור הדוחות הכספיים

גדליה דורון
יו"ר הדירקטוריוןמנחם גורביץ
מנהל כללישי קומפל
מנהל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

הכנסות

323,004	116,245	123,513	רווח מחברות מוחזקות
115,703	43,902	30,550	הכנסות מהשקעות ומימון
15,894	13,470	(5,179)	הכנסות (הוצאות) מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
16,224	-	(2,500)	עליית (ירידת) ערך נדל"ן להשקעה
664	158	138	הכנסות מהשכרת נכסים
1,967	105	(69)	הכנסות מדמי ניהול ואחרות
2,655	689	570	הכנסות מדמי ניהול מחברה מוחזקת
476,111	174,569	147,023	סך-הכל הכנסות

הוצאות

50,068	1,954	555	הוצאות מימון
3,703	916	837	הוצאות הנהלה וכלליות
53,771	2,870	1,392	סך-הכל הוצאות
422,340	171,699	145,631	רווח לפני מסים על ההכנסה
19,542	13,841	5,172	מסים על ההכנסה
402,798	157,858	140,459	רווח נקי

לשנה שהסתיימה	ל-3 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס	
2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
79,794	41,613	16,946
907,522	370,159	248,264
(314,941)	(133,626)	(86,820)
592,581	236,533	161,444
672,375	278,146	178,390

רווח נקי המיוחס לחברה

חלק החברה ברווח כולל של חברות מוחזקות

המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל

רווח כולל המיוחס לחברות מוחזקות, נטו

סה"כ רווח כולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

402,798	157,858	140,459
---------	---------	---------

רווח נקי

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

(66,253)	(48,680)	(36,183)
(16,224)	-	2,500
(323,004)	(116,245)	(123,513)
19,542	13,841	5,172
(385,939)	(151,084)	(152,024)

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

הכנסות מימון, נטו

ירידה (עליה) בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה

רווחים בגין חברות מוחזקות

מסים על ההכנסה

664	-	31
(3,857)	65	2,002
(7,205)	(1,289)	6,622
(10,398)	(1,224)	8,655

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

(26,208)	(131)	-
13,331	2,782	3,344
(427)	(893)	1,412
636	-	376
(12,668)	1,758	5,132

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים שהתקבלו (ששולמו), נטו

דיבידנד שהתקבל

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת המיוחסים

לחברה כחברה אם

(6,207)	7,308	2,222
---------	-------	-------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת בגין עסקאות

עם חברות מוחזקות

(17,978)	(14,092)	7,954
----------	----------	-------

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת

(24,185)	(6,784)	10,176
----------	---------	--------

לשנה שהסתיימה	ל-3 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס	
2009	2009	2010
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

(3,845)	(3,841)	(260)	רכישת נדל"ן להשקעה
54,810	286	(54,355)	תמורה ממימוש (רכישת) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו
520	582	249	החזר הלוואות לזמן ארוך
51,485	(2,973)	(54,366)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה המיוחסים לחברה כחברה אם
(88,584)	(39,836)	16,495	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
(37,099)	(42,809)	(37,871)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

(3,865)	-	-	פרעון הלוואה לזמן ארוך מתאגיד בנקאי
(3,865)	-	-	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
271	279	-	<u>הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים</u>
(64,878)	(49,314)	(27,695)	<u>ירידה במזומנים ושווי מזומנים</u>
112,021	112,021	47,143	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
47,143	62,707	19,448	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

1. כללי

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 9' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי על הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2009 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

2. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

9 IFRS - מכשירים פיננסיים

בחודש נובמבר 2009 פורסם IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, אשר מהווה את השלב הראשון בפרייקט החלפת IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים (כולל מכשירים משולבים שבהם החוזה המארח הוא נכס פיננסי) יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת הקרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת המדיניות החשבונאית לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. הבחירה הינה סופית ואין לשנותה. עם זאת, כאשר חברה משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסיה הפיננסיים, עליה לסווג מחדש את כל המכשירים הפיננסיים המושפעים משינוי המודל העסקי על מנת לשקף שינוי זה. בכל יתר הנסיבות, אין לבצע סיווג מחדש של המכשירים הפיננסיים.

תאריך התחילה של התקן הוא 1 בינואר, 2013. אימוץ מוקדם אפשרי. אימוץ לראשונה ייעשה למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי ההשוואה בכפוף להקלות המצויינות בתקן.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן החדש, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

IAS 34 - דיווח כספי לתקופות ביניים

בהתאם לתיקון ל- IAS 34 נקבעו דרישות גילוי נוספות בדוחות הכספיים ביניים בדבר הנסיבות שסביר כי ישפיעו על השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים ועל סיווגם, העברות של מכשירים פיננסיים בין רמות שונות במדרג השווי ההוגן, שינויים בסיווג נכסים פיננסיים וכן שינויים בהתחייבויות תלויות ונכסים תלויים. התיקון ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2011. יישום מוקדם אפשרי.

הגילויים הנדרשים יכללו בדוחות הכספיים של החברה.

פרק ג': נספחים לדוחות הכספיים

דווח

בדבר "הערך הגלום" (Embedded Value)

של

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

כולל מנורה מבטחים פנסיה בע"מ

ליום 31.12.2009

תוכן

כללי	4
1.1 רקע והיקף הגילוי	4
1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד	5
1.3 פרקים עיקריים במסמך	5
1.4 הגדרות	5
1.5 הערות, הבהרות וסייגים	6
1.5.1 כללי	6
1.5.2 השפעות אחרות	7
1.5.3 הטיפול בסיכונים	7
1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן	8
1.5.5 הסדרי סבסוד ממשלתי לקרנות פנסיה	8
1.5.6 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה.	9
2 מתודולוגיית חישוב הערך הגלום	9
2.1 כללי	9
2.2 טיפול בסיכונים	9
2.3 הנחות כלכליות	10
2.3.1 תשואה, ריבית הוון ואינפלציה :	10
2.3.2 מיסוי	11
2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות	11
2.4.1 הנחות דמוגרפיות	11
2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות	11
2.5 שיטת החישוב	11
2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)	11
2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)	12
2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)	12
2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)	12
2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות	12
2.7 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV	12
2.8 מבחני רגישות	15
2.9 סקירת דוח הערך הגלום	15
3 תוצאות	16
3.1 הערך הגלום נכון ל-31/12/2009	16
3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2009	16
3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים	17
3.4 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV	18

3.5	פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה :	21
3.6	ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר	21
3.7	ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה	22
נספח א' – דוח סוקר חיצוני של חישוב הערך הגלום.		23

1.1 רקע והיקף הגילוי

על-פי חוזר המפקח על הביטוח, מיום 12 באוגוסט 2007 (חוזר ביטוח 11-1-2007) ("החוזר"), על חברות הביטוח לפרסם מידי שנה, יחד עם הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של השנה, מידע בדבר הערך הגלום ("Embedded Value" או "EV") בפוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות) לסוף השנה הקודמת. בהתאם לחוזר, מנורה מבטחים חברה לביטוח בע"מ ("החברה"), מפרסמת בזה, את הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2009.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע המפקח על הביטוח, אשר אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח, אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל (להלן: "הוועדה" ו- "דוח הוועדה"), למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 להלן, הכול כמפורט בסעיף כאמור.

אופן הגילוי בדוח זה הינו בהתאם לכללי הגילוי הכלליים בדוח הוועדה ולהוראות המפורטות בטיטת "פורמט הגילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתיאום עם הממונה. "פורמט הגילוי" טרם פורסמה על ידי הממונה כתוספת לחוזר.

הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה מפורסמים באתר משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון (www.mof.gov.il).

דיווח זה כולל מלבד עסקי הביטוח, שפרסומם מחויב מהחוזר הנ"ל, גם את הערך הגלום של עסקי ניהול הפנסיה של החברה, שחשבו לפי העקרונות האמורים, בשינויים המחויבים.

1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד

קביעת הערך הגלום וערך העסקים החדשים (כהגדרת מונח זה להלן) התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח הערך הגלום, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

1.3 פרקים עיקריים במסמך

- רקע כללי והסבר של שיטת החישוב.
- התייחסות להנחות ששימשו בבסיס החישוב.
- תוצאות הערך הגלום וערך עסקים חדשים.
- תוצאות ניתוחי רגישות של הערך הגלום.
- ניתוח התנועה של הערך הגלום

1.4 הגדרות

ההגדרות להלן מהוות הסבר תמציתי למושגים עיקריים, המשמשים להבנת הדיווח להלן. תיאורים והסברים מלאים נמצאים בכללים והעקרונות שבדוח הוועדה.

ערך נוכחי של	
רווחים עתידיים	היוון תזרים הרווחים הצפויים העתידיים, הנובעים מהתיק הקיים של העסקים הכלולים (ראה סעיף 2.5.2 להלן).
או	
"PVFP"	
"הון עצמי"	
מותאם	ההון העצמי של החברה, לאחר מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף (ראה סעיף 2.5.1 להלן).
או	
"ANW"	
"עלות ההון"	עלות ההון הנדרש הינה ההשפעה, מבחינת בעלי המניות, על הערך הגלום בעקבות הדרישה על החברה להחזיק הון מינימלי (ראה סעיף 2.5.3 להלן).
הנדרש	
"שווי תיק"	
בתוקף	הערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי עלות ההון הנדרש.
או	

"VIF"	
"הערך הגלום" Embedded "Value או "EV"	הערך הגלום מורכב מצירוף שני הרכיבים הבאים : "שווי תיק בתוקף" (VIF) ; ו- "הון עצמי מותאם" (ANW). יובהר כי ההון העצמי המותאם הינו הון עצמי המתייחס למכלול פעילויות בגין החברה כולה ולא בגין העסקים הכלולים ב-EV בלבד. כמוכן יובהר כי שווי התיק בתוקף <u>אינו</u> כולל : עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי). תחומי פעילות אחרים של חברות בשליטתה של החברה כגון פעילות סוכנויות ביטוח וניהול קופות גמל. היכולת ליצור עסקים נוספים בעתיד (מוניטין).
"ערך עסקים חדשים" Value of New "Business או "VNB"	ערך נוכחי של רווחי העסקים מעת המכירה ועד תום תקופת הפוליסה אשר נמכרו במהלך השנה מלפני תאריך הדיווח.
"עסקים כלולים"	העסקים הכלולים בחישוב שווי התיק בתוקף : פוליסות אישיות ארוכות טווח בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2009, כולל הגדלות עתידיות בפרמיה והפקדות חד-פעמיות הנובעות מגידול בשכר, בגין פוליסות אלו. פוליסות קבוצתיות בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2009. על פי הכללים והעקרונות שבדוח הוועדה הוערכו רווחיהן של פוליסות אלו רק עד למועד החידוש הבא של הפוליסות. עסקי ניהול קרנות פנסיה המתנהלות על ידי חברות מנהלות בבעלות החברה]

1.5 הערות, הבהרות וסייגים

1.5.1 כללי

כאמור לעיל, הערך הגלום חושב בהתאם למתודולוגיה ולכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח והחברות המנהלות את קרנות הפנסיה, וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.

סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי הערך הגלום יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר :

1. גורמים כלכליים (לדוגמא- ריבית היוון, תשואות).

2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא- שינויים בתמותה ותחלואה).
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים.
4. מיסוי.
5. שינויים בסביבה העסקית.

תוצאות עתידיות, הסוטות מההערכות שבוצעו על בסיס "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" הן טבעיות וצפוי שיתרחשו אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים האמורים. על כן צפוי, כי התוצאות בפועל מדי שנה תהיינה שונות מאלו החזויות במודל הערך הגלום ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

1.5.2 השפעות אחרות

- קיימת אי ודאות לגבי ההשפעה הצפויה של הרפורמות בחקיקה מהתקופה האחרונה, ובכלל זה הרפורמות הבאות:
- א. תיקון מספר 3 לתקנות קופות הגמל.
 - ב. רפורמת הניוד - תיקון תקנות לגבי ניוד כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיקי החיסכון הפנסיוני השונים ובין אפיקי החיסכון הפנסיוני לבין עצמם.
 - ג. כניסתם של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני.

חישוב הערך הגלום כולל את השפעת תיקון 3 אבל איננו כולל השפעתם של יתר האירועים האמורים, וגם לא התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, ואשר לגביהם אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל הערך הגלום או כל תרחיש אחר שאין וודאות לגבי קיומו.

לאור האמור, מצורפים לדוח זה ניתוחי רגישות בהם נבחנת רגישות תוצאות החישוב עבור תרחיש רפורמת הניוד ותרחיש כניסתם של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני לשינויים. יובהר, כי אין ללמוד מניתוח הרגישות לגבי הערכות החברה באשר להשפעות אפשריות של רפורמות אלה ולהשפעה אפשרית של שינויים רגולאטורים אחרים שהחברה אינה יכולה להעריך עדיין את השפעתם טרם יישומם המלא בפועל.

1.5.3 הטיפול בסיכונים

להלן סייגים ביחס להערכת הערך הגלום המפורטת בדו"ח זה, הנובעים מהאופן שבו חישובה החברה את הערך הגלום:

- הנחות בחישוב הערך הגלום - בשונה מהאמור בדוח הועדה, לא נלקחו בחשבון סיכונים קיצוניים אשר ההסתברות להתרחשותם נמוכה מאוד ואשר אין ביכולתה של החברה להעריך את הסתברויות התרחשותם ואת השפעתם על החברה, כגון סיכונים תפעוליים.

כמו כן, ההנחות הדמוגרפיות שביסוד המודל גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה ושל החברה המנהלת של קרן הפנסיה לאורך השנים האחרונות אשר לא כללו אירועים קיצוניים. אי לכך, ישנה אפשרות תיאורטית לתרחישים קיצוניים שהחברה לא לקחה בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודל, על-אף הניסיון לקבוע הנחות ריאליות אשר תתאימו לניסיון בפועל בטווח הארוך.

- ביסוד המודל קיימת הנחה כי לא קיימת התאמה (קורלציה) בין גורמי הסיכון השונים, אשר עלולה להשפיע על הערך הגלום באופן מהותי. בשונה מהאמור בדוח הועדה, בשל היעדר נתונים מספקים לבחינת הקורלציה האמורה, לא נבדקה הנחה זו ע"י החברה.
- על פי ההנחות והכללים של הועדה, ההנחות אמורות להיקבע, בין היתר, כך שתתקבל התוחלת של הערך הגלום לבעלי המניות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות הערך הגלום לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי.
- הערך הגלום מבוסס על התיאוריה לפיה משקיעים אינם זקוקים לפיצוי עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון, ועל ההנחה כי ניתן לפזר את חוסר הוודאות כאמור. בפועל, יתכן ולא ניתן לפזר חלק מהסיכונים הדמוגרפיים והתפעוליים. בהיעדר שוק נזיל ועמוק לפיו ניתן להעריך את "מחיר הסיכון" שהשוק נותן לסיכונים אלה, ובהיעדר מתדולוגיה מוסכמת לכימות מחיר השוק הרעיוני לסיכונים אלה, לא הורדנו את ערך הגלום בגין סיכונים אלה.

על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את ערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור ההיוון. יש להדגיש כי, כאמור לעיל, אין בידי החברה להעריך כמותית, באופן אובייקטיבי ומדעי, את השפעת הסוגיות הנ"ל על הערך הגלום, ועל-כן, הרגישויות שהוצגו אינן מהוות הערכה שכזו, אלא הן מספקות כלי למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות לפי שיקול דעתם.

1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן

בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, לא הותאם שווים החשבונאי של כל נכסי החברה לשווי ההוגן, אלא רק הנכסים החופפים לעסקים הכלולים בערך הגלום. יצוין כי אג"ח מיועדות (הן בביטוח חיים והן בקרנות הפנסיה החדשות) הוערכו, מסיבות טכניות, בהתאם לעלותם המותאמת בספרים, תוך התחשבות בריבית שזכאיות איגרות החוב הללו, באופן שהביא לכך ששוויים ההוגן נכלל בערך הגלום.

1.5.5 הסדרי סבסוד ממשלתי לקרנות פנסיה

בחישוב הערך הגלום וערך העסקים החדשים של עסקי ניהול פנסיה, הניחה החברה שלא יחולו שינויים בהסדרי הסבסוד הממשלתי השונים, המתבטאים בשיעורי תשואה מובטחים על אג"ח

מיועדות קיימות ו/או צפויות להיות מונפקות בעתיד, בקרנות החדשות והותיקות, ובתוספת לתשואה על נכסים בקרן הפנסיה הותיקה.]

1.5.6 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה.

יודגש, כי כאמור לעיל שווי התיק בתוקף איננו כולל עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי), וכן אינו כולל תחומי פעילות אחרים של החברות בשליטתה של החברה, ואת היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין).
כן יודגש, כי הערך הגלום אינו מתייחס למנורה מבטחים החזקות בע"מ, חברת האם של החברה, שלה פעילויות ועסקים נוספים.
כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 1.5.3 לעיל.
מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום איננו מיצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה, ואת שווי השוק או את השווי הכלכלי של מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

2 מתודולוגית חישוב הערך הגלום

2.1 כללי

עקרונות חישוב הערך הגלום נעשו בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 לעיל, הכל כמפורט בסעיף האמור. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו - ללא מקדמי שמרנות. המודל אינו כולל שווי של מכירות עתידיות, אך מבחינת רמת ההוצאות וכדומה, החישוב מניח המשך פעילות עסקית.

2.2 טיפול בסיכונים

סיכונים פיננסיים (סיכוני שוק) - סיכוני השוק נלקחו בחשבון לפי עלותם הגלומה במחירי שוק, על ידי שימוש בטכניקה מימונית הנקראת Certainty Equivalent Approach. בטכניקה זו מקטינים את התשואות הצפויות לרמה של שיעורי ריבית חסרת סיכון. יצוין כי התחזית הצפוי מאג"ח מיועדות חושב על בסיס תשואת אג"ח אלו, ותזרים מזומנים בגין הון אף הוא לפי שיעור ריבית חסרת סיכון. לאחר התאמה זו, מהוונים את תזרימי המזומנים החזויים לפי ריבית חסרת סיכון, ללא צורך להוסיף פרמיית סיכון לשיעור ההיוון.

סיכונים שאינם סיכוני שוק – חישוב הערך הגלום מתבסס על התיאוריה הפיננסית אשר על פיה, משקיעים אינם זקוקים לפיצוי נוסף בריבית ההיוון עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם

יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון. לכן, בהינתן הנחה זו, חושב ערך הגלום על-בסיס הנחות דמוגרפיות ותפעוליות שהן "הנחות הצפויות באופן מיטבי" ועל-ידי היוון של תזרימי המזומנים בשיעור ריבית חסרת סיכון, ללא הוספת מרווחים להנחות או לשיעור ריבית ההיוון.

2.3 הנחות כלכליות

2.3.1 תשואה, ריבית הון ואינפלציה:

התשואה העתידית וריבית ההיוון נקבעו על-פי עקום התשואות של ריבית חסרת סיכון צמודת מדד. שיעורי הריבית חסרת הסיכון (spot) נכון לסוף 2009 הינן:

לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית
2010	-0.35%	2020	2.90%	2030	3.46%
2011	0.19%	2021	3.00%	2031	3.49%
2012	0.75%	2022	3.08%	2032	3.52%
2013	1.25%	2023	3.15%	2033	3.54%
2014	1.66%	2024	3.21%	2034	3.56%
2015	1.99%	2025	3.27%	2035	3.58%
2016	2.26%	2026	3.32%	2036	3.60%
2017	2.47%	2027	3.36%	2037	3.62%
2018	2.64%	2028	3.40%	2038	3.63%
2019	2.78%	2029	3.43%	2039	3.65%

יצוין, כי אין צורך בהנחה מפורשת של אינפלציה עתידית כיוון שכל הסכומים במודל צמודים. כאשר פרמטר מסוים צפוי להשתנות שלא בהתאם לאינפלציה העתידית, נלקחה הנחה מפורשת של החריגה מהאינפלציה העתידית.

בכל הקשור לסבסוד הממשלתי לתשואת קרן הפנסיה הישנה, ביסוד מודל החישוב הונח כי הסבסוד הממשלתי ימשיך גם בעתיד למרות שיתכן וסבסוד זה עלול להיפסק.

2.3.2 מיסוי

מס סטטוטורי החל על מוסד כספי :

מס רווח למוסדות

שנה	מס חברות	מס רווח	פיננסיים
2009	26.00%	16.00%	36.21%
2010	25.00%	16.00%	35.34%
2011	24.00%	15.50%	34.20%
2012	23.00%	15.50%	33.33%
2013	22.00%	15.50%	32.47%
2014	21.00%	15.50%	31.60%
2015	20.00%	15.50%	30.74%
2016+	18.00%	15.50%	29.00%

2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

כל ההנחות להן השפעה מהותית על הערך הגלום נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי כל גורם דמוגרפי ותפעולי, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה (ראה גם סעיף 1.5).

2.4.1 הנחות דמוגרפיות

ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המבוססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמורתה ותחלואה שפורסמו.

2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות

הוצאות הנהלה וכלליות חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות לעסקים הכלולים, לרבות: הקצאת ההוצאות לתחומים השונים (ביטוח חיים, ביטוח בריאות ופנסיה) והעמסת ההוצאות על פעילויות שונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות וכו'). החברה הניחה שההוצאות בעתיד יעלו בשיעור מדד המחירים לצרכן.

2.5 שיטת החישוב

2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)

סכום ההון העצמי נלקח מתוך הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2009. סכום זה הוקטן בסכום הוצאות הרכישה הנדחות לפי היתרה במאזן, בניכוי העתודה למס נדחה שבגין ובניכוי הטבת המס הצפויה בגין חלק הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות למס הכנסה. כמו כן, נוכה יתרת המוניטין של קרנות הפנסיה שנרכשו לפי ערכם בדוחות הכספיים של החברה.

2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)

הערך הנוכחי של רווחים עתידיים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות, ניהול זכויות הפנסיוניות של עמיתי קרנות הפנסיה, ונתונים אחרים המצויים בידי החברה והחברה המנהלת של קרן הפנסיה. מודל זה מאפשר ביצוע של תחזית תזרימי מזומנים עתידיים והיוונים.

2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)

בוצעה תחזית של ההון הנדרש על פי הדרישות הקיימות ובהתאם להתפתחות העתידית הצפויה של העסקים הכלולים. עלות ההון הינה היוון המס על רווחי השקעה על ההון הנדרש בגין העסקים הכלולים. ב- 2009 שונו תקנות דרישות ההון לחברות ביטוח, ועלות ההון מחושבת בהתאם לדרישות החדשות. קיימת טיוטה של תקנות חדשות לדרישות הון לחברות מנהלות של קרנות פנסיה. תקנות אלו טרם אושרו ועל-כן לא נלקחו בחשבון בערך הגלום של החברה המנהלת של קרנות פנסיה.

2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)

ערך העסקים החדשים מחושב כערך נוכחי של רווחים מעת המכירה עד תום תקופת הפוליסה. הערך נוכחי של הרווחים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים כדי לשקף את תרומת התפוקה של השנה לערך הגלום. חישוב ה VNB נערך בגין האוכלוסיות הבאות:

- כל הפוליסות שהופקו בשנת 2009.
- כיסויים חדשים שהופקו במהלך 2009 כתוספת לפוליסות שהופקו לפני 2009.
- פוליסות קבוצתיות שחודשו במהלך 2009.
- מצטרפים חדשים לקרנות הפנסיה

יובהר כי הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP) כולל את ערך הרווחים, מסוף שנת 2009 ואילך בגין עסקים חדשים כאמור.

2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות

לא קיימות בעסקים הכלולים אופציות והבטחות פיננסיות מהותיות לטובת המבוטחים.

2.7 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

הטבלאות בסעיף 3.4 להלן מציגות את השינוי בערך גלום, מחולק למרכיבי ההון המותאם והשווי תיק (בניכוי עלות ההון), כולל העברות בין שני מרכיבים אלה. כל הסכומים מוצגים לאחר מס. השינוי מפורט לגורמי ההשפעה השונים שלו, כדלקמן:

1. התאמות לערך גלום ליום 31.12.2008 – **בסעיף זה** נכללו תיקונים ביחס לנתוני הפתיחה, כולל שינויים במתודולוגית החישוב ע"ס 26 מל"ש בביטוח חיים ובריאות ו-61 מל"ש בפנסיה.
2. שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות – מדי שנה החברה מעדכנת את ההנחות לפיהן מעריכים את ערך הגלום. העדכונים בוצעו בהתאם לנתונים חדשים לגבי הניסיון בפועל

ולשינויים בציפיות הנהלת החברה. בביטוח חיים ובריאות השינויים העיקריים היו בעדכון הנחות שיעורי הביטולים והסילוקים. בפנסיה השינויים העיקריים היו בהנחות שיעורי העזיבה וההקפאה ובשיעורי ההוצאות.

3. רווח צפוי על ערך הגלום – ערך הגלום צפוי להניב רווחים אף אם החברה לא הייתה מוכרת עסקים חדשים ולא הייתה פועלת בתחומים נוספים שאינם כלולים ב-EV. רווחים אלה נובעים מ-3 מקורות:

א. תשואה צפויה על שווי התיק בתוקף בסוף התקופה הקודמת – הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.

ב. תשואה צפויה על ההון העצמי המותאם – ההכנסות מהשקעות הצפויות מהנכסים העומדים כנגד ההון המותאם. הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.

ג. רווח כולל הצפוי לעבור משווי התיק בתוקף להון העצמי המותאם במהלך 2009 – במהלך שנת 2009, ירד הרווח החזוי לשנת 2009 מהשווי תיק, והתווסף להון המותאם, כך שבסך הכל מקור זה לא משפיע על סך ערך הגלום בכללותו, אלא מביא להעברה ממרכיב השווי תיק בתוקף למרכיב ההון המותאם. בהתאם לשיטת קביעת ההון העצמי המותאם, רווח זה אינו כולל השפעת הפחתת ה-DAC.

4. השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2009 – מטבע הדברים, הניסיון בפועל לגבי שיעורי התביעות, הביטולים, ההוצאות וכדומה היו שונים במהלך התקופה מאלו שהונחו בתחילת השנה לצורך חישוב ערך הגלום. סטיות אלו משפיעות גם על הרווחים הצפויים לאחר השנה וגם על הרווחים של השנה עצמה, וההשפעות מוצגות בסעיף זה בנפרד על השווי תיק בתוקף ועל ההון המותאם בהתאמה. בנוסף, סעיף זה כולל את ההשפעה ממספר גורמים שכל אחד מהם לא מהותי להערכת החברה, הכוללים, בין היתר, שינויים לפוליסות ביטוח קיימות, תנאי ביטוח משנה או הסכמי עמלות עם סוכנים.

5. רווח מעסקים חדשים – הערך הגלום אינו כולל את הערך הצפוי להתווסף מעסקים חדשים שימכרו בעתיד. על כן, סעיף זה מציג את התוספת לערך הגלום לסוף התקופה הקודמת, עקב מכירת פוליסות ביטוח חדשות במהלך השנה והצטרפות עמיתים חדשים לקרנות הפנסיה. התוספת מחולקת להשפעה בפועל מהעסקים החדשים על הרווחים בתקופה עצמה (מוצגת תחת ההון המותאם) ולרווחים הצפויים מהעסקים החדשים בעתיד (ומוצג תחת השווי תיק בתוקף).

6. הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV – כאן מוצגת ההשפעה, על הרווחים בפועל בשנה, של ההוצאות החריגות שלא נכללו בערך גלום, אלא יוחסו למכירות עתידיות. בשנת 2009 לא היו הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 6 "רווח תפעולי על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע בפעילות השוטפת של החברה, למעט ההשפעה מעסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ולפני ההשפעה של

אינפלציה וגורמים כלכליים לא צפויים, כגון שינויים שלא היו צפויים בשיעורי הריבית בשוק, בשוק ההון ובאינפלציה.

7. רווח מפריטים מיוחדים - בסעיף זה מוצג השפעת השינוי לתקנות דרישות ההון לחברות ביטוח על עלות ההון.

8. השפעת אינפלציה במהלך 2009 – סעיף זה כולל את השפעת תשואה רעיונית על הון החברה המתואם ועל כל תזרימי ה-VIF, בשיעור האינפלציה בשנת 2009 (3.8%). בסעיפים הבאים מוצגת ההשפעה של התשואות הריאליות מעל המדד.

9. רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2009 ומשינויים להנחות כלכליות – סעיף זה כולל שני מרכיבים:

א. ההשפעה על שווי התיק משינויים בהנחות הכלכליות אשר מבוססות על הריביות בשוק. הנחות אלו כוללות את ריבית ההיוון ואת התשואות הצפויות. סעיף זה כולל גידול בשווי תיק בסך 98 מליון ₪ לעסקי ביטוח, ו-190 מליון ₪ לעסקי פנסיה בגין הירידות בשיעורי מס חברות העתידיים בהתאם לחקיקה שאושרה בשנת 2009 ובגין שינויים לשיעורי המע"מ בשנים 2009-2010 לעומת השיעור שהיה בתוקף בסוף שנת 2008.

ב. ההשפעה מהסטיות של הפרמטרים הכלכליים בפועל במהלך השנה לעומת ההנחות על בסיסן חושב ערך הגלום לסוף השנה הקודמת. ההשפעה הינה בשני מרכיבי ה-EV:

- בהון המותאם - עקב ההשפעה על הרווח בעיקר מתשואות שונות מהצפוי על נכסי החברה העומדים כנגד ההון וכנגד עתודות הביטוח בגין העסקים הכלולים.
- בשווי התיק – בסוף שנת 2008 נוצר "חוב" של דמי ניהול משתנים על פוליסות משתתפות ברווחים שהופקו לפני שנת 2004, והוערך שיעבור זמן רב עד שהחברה תגבה דמי מיהול משתנים. מאחר שבפועל החברה הצליחה להשיג תשואה גבוהה מהצפוי בשנת 2009 והתחילה לגבות כבר בשלהי שנת 2009 דמי ניהול משתנים על רוב הפוליסות (קרוי י).

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 9 "רווח על בסיס ערך גלום" בגין עסקים כלולים. סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע מפעילות השוטפת של החברה, כולל ההשפעות מגורמים כלכליים וכולל פריטים מיוחדים, אך ללא ההשפעה של עסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי).

10. רווח מעסקים לא-כלולים – סך הערך הגלום כולל את מלוא ההון העצמי של החברה, ועל כן חלק מהגידול/קיטון בערך גלום מוסבר מהרווחים/ההפסדים של תחומי פעילות שאינם כלולים בשווי תיק. בסעיף זה (קיטון להון מותאם), כלולים הוצאות מימון שלא שויכו למגזרי הפעילות בסך 84 מיליון ₪ (לפני מס).

סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 10 הינו "רווח על בסיס ערך גלום", כולל רווח מעסקים לא כלולים, כאשר הרווח לעסקים לא כלולים נמדד על בסיס "רווח כולל" חשבונאי.

11. הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים) – בסעיף זה מוצג העליה בערך גלום הנובע מהנפקת מניות בסך 6 מיליון ₪ עלות תשלום מבוסס מניות.

2.8 מבחני רגישות

- במבחני הרגישות המוצגים בסעיפים 3.6 ו- 3.7 להלן, אומצו הגישות הבאות:
1. הרגישויות מתייחסות לכל העסקים הכלולים אלא אם צוין אחרת.
 2. מבחני הרגישות מתייחסים לכל הנחה בנפרד, ללא מדידה של השפעות מצטברות או מתקזזות או שינויים נגזרים על גורמים אחרים וכדומה.
 3. הרגישות בגין ערך העסקים החדשים מתייחסת לשינויים מסוף שנת 2009 ואילך, ולא לתקופה מעת המכירה ועד לסוף שנת 2009.
 4. תמותה לפני גיל פרישה – מבחני הרגישות של שיעורי תמותה (כולל מוות מתאונה), לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי בגין אובדן כושר או סיעוד.
 5. תמותה של מקבלי קצבת זקנה – מבחן רגישות של שיעורי תמותה למקבלי קצבאות זקנה בלבד, לא כולל תמותה של מקבלי קצבאות אחרים.
 6. תחלואה – מבחן הרגישות כולל את כל התביעות שאינם מקרי מוות הכלולים בסעיף 4 קטן לעיל, כולל תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכו'. המבחן מתייחס לשכיחויות של מקרי תביעה ולא לתקופת תשלום התביעות בגין אי-כושר עבודה וסיעוד.
 7. ריבית – תוצאת מבחן הרגישות כוללות את:
 - א. השפעת שינוי שיעור ריבית המשמש כריבית היוון והתשואה הצפויה מהשקעות נכסי החברה וקרן הפנסיה על ערך נוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP).
 - ב. השפעת שינוי שיעור הריבית על שווי נכסים נושאי ריבית שקלית או צמודה, המגבים את העסקים הכלולים.
- הרגישות לא כוללת השפעת שינויים על אגרות חוב מיועדות מטעם הממשלה.
8. ניידות – השפעה אפשרית של תיקון תקנות לגבי ניווד כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיקי החיסכון הפנסיוני השונים ובין אפיקי החיסכון הפנסיוני לבין עצמם על פוליסות מנהלים – תוספת ביטולים של 10% על פוליסות אלו.
 9. כניסתם הצפויה של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני – השפעה אפשרית על ביטולי פוליסות עם מרכיב חסכון - תוספת ביטולים של 10% על פוליסות אלו.

2.9 סקירת דוח הערך הגלום

דוח הערך הגלום ליום 31.12.2009 וערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, וכן מבחני הרגישות ביחס אליהם נסקר על ידי רו"ח קוסט פורר גבאי את קסירר (Ernst and Young). דוח הסקירה מצורף בנספח א' לדוח זה.

3 תוצאות

3.1 הערך הגלום נכון ל-31/12/2009

מיליוני ₪	EV בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות	EV בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה	התאמה לאיחוד בגין עסקי ניהול קרנות הפנסיה ב-EV של החברה	סך הכל EV עבור ביטוח ופנסיה
הון עצמי מותאם (ראה סעיף 3.3 להלן)	1,429	307	(852) *	884
ערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס	2,167	2,670		4,837
בניכוי עלות הון נדרש	(54)	(2)	-	(56)
ערך גלום	3,542	2,975	(852)	5,665

* מורכב מההון העצמי של חברה המנהלת של קרן הפנסיה בסך 307 מל"ש, ערך המוניטין בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה הרשום במאזן החברה בסך 529 מל"ש, וסכום ה-DAC הרשום בחברה בגין עסקי פנסיה בסך 23 מל"ש פחות הטבת המס עליו בסך 7 מל"ש.

3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2009

מיליוני ₪	VNB בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות	VNB בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה *	השפעת הוצאות ועמלות רכישה ששולמו על ידי חברת הביטוח בגין עסקי פנסיה אחרי מס	סך הכל VNB עבור ביטוח ופנסיה
ערך עסקים חדשים לפני עלות הון נדרש	130	178	(17)	291
עלות הון נדרש בגין עסקים חדשים	(7)	0	-	(7)
סה"כ ערך עסקים חדשים	123	178	(17)	284

3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים

טבלה 3.3 א' – עסקי ביטוח

במיליוני ₪	
1,805	הון עצמי (מאזן החברה)
46	שיערוך נכסים החופפים לעסקים הכלולים והמוצגים בדוחות הכספיים לפי עלות לשווי הוגן בניכוי מס
(609)	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC למאזן) *
187	בתוספת מס בגין DAC
-	בניכוי שווי תיקי ביטוח שנרכשו ומוניטין בגינם, הכלול בהון עצמי, נטו ממס.
1,429	הון עצמי מותאם בגין העסקים הכלולים

* ניכוי המס בגין התאמה זו מוצג בחלקו בתוספת לעתודה למס נידחה בטבלה זו ובחלקו בהתאמה בחישוב הערך הנוכחי של רווחים עתידיים (ראה סעיף 2.5.2)

טבלה 3.3 ב' – חברות מנהלות קרנות פנסיה

במיליוני ₪	
307	הון עצמי מותאם בגין פוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות)
-	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC)
-	בתוספת מס בגין DAC
-	ניכוי ערך המוניטין בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה הרשום במאזן החברה
307	הון עצמי מותאם לחברות מנהלות קרנות פנסיה

טבלה 3.3 ג' – חברה לביטוח: הכללת עסקי ניהול קרנות פנסיה:

במיליוני ₪	
1,429	הון עצמי מותאם - עסקי ביטוח (מטבלה 3.3 א לעיל)
(16)	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC) אחרי מס בגין פנסיה הרשום במאזן החברה
(529)	בניכוי שווי חברות מנהלות קרנות פנסיה שנרכשו ומוניטין בגינם, הרשומים במאזן החברה
884	הון עצמי מותאם - עסקי ביטוח ופנסיה

3.4 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

טבלה 3.4 א' – עסקי ביטוח

ערך גלום	שווי תיק בתוקף *	הון עצמי מותאם *	ראה סעיף
2,350	1,526	824	ערך גלום ליום 31.12.2008
26	26	-	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2008 2.7.1
2,376	1,552	824	ערך גלום מותאם ליום 31.12.2008
			רווח תפעולי ריאלי מהתיק בתוקף ליום 31.12.2009:
61	61	-	2.7.2 - שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
129	91	38	2.7.3 - גידול ריאלי צפוי
-	(158)	158	2.7.3 - רווח כולל (ריאלי) צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי במהלך 2009
33	32	1	2.7.4 - השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2009 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
223	26	197	סה"כ
123	216	(93)	2.7.5 רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.6 הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV
346	242	104	רווח תפעולי לפי ערך גלום
(25)	(25)	-	2.7.7 רווח מפריטים מיוחדים
79	59	20	2.7.8 השפעת אינפלציה במהלך 2009
508	285	223	2.7.9 רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2009 ומשינויים להנחות כלכליות
908	561	347	סה"כ רווח על בסיס ערך גלום - בגין עסקים כלולים והון
56	-	56	רווח כולל מעסקי פנסיה
196	-	196	2.7.10 רווח כולל מעסקים לא-כלולים
3,536	2,113	1,423	סה"כ רווח על בסיס ערך גלום – כולל כל עסקי החברה
6	-	6	2.7.11 תנועות הון
3,542	2,113	1,429	ערך גלום ליום 31.12.2009

* סיווג מחדש (השפעת המס בגין DAC הועבר משווי תיק להון מותאם).

טבלה 3.4 ב' – עסקי פנסיה

ערך גלום	שווי תיק בתוקף *	הון עצמי מותאם *	ראה סעיף	
2,171	1,944	227		ערך גלום ליום 31.12.2008
(61)	(61)	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2008
2,110	1,883	227		ערך גלום מותאם ליום 31.12.2008
				רווח תפעולי ריאלי מהתיק בתוקף ליום 31.12.2009 :
239	239	-	2.7.2	- שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
71	66	5	2.7.3	- גידול ריאלי צפוי
-	(48)	48	2.7.3	- רווח כולל (ריאלי) צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי במהלך 2009
(41)	(44)	3	2.7.4	- השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2009 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
269	213	56		סה"כ
178	183	(5)	2.7.5	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.6	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
447	396	51		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.7	רווח מפריטים מיוחדים
87	81	6	2.7.8	השפעת אינפלציה במהלך 2009
331	308	23	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2009 ומשינויים להנחות כלכליות
865	785	80		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום - בגין עסקים כלולים והון
-	-	-	2.7.10	רווח כולל מעסקים לא-כלולים
2,975	2,668	307		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום – כולל כל עסקי החברה
-	-	-	2.7.11	תנועות הון
2,975	2,668	307		ערך גלום ליום 31.12.2009

* סיווג מחדש (השפעת המס בגין DAC הועבר משווי תיק להון מותאם).

טבלה 3.4 ג' – סה"כ עסקי ביטוח ופנסיה

ערך גלום	שווי תיק בתוקף *	הון עצמי מותאם *	ראה סעיף	
3,730	3,470	260		ערך גלום ליום 31.12.2008
(35)	(35)	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2008
3,695	3,435	260		ערך גלום מותאם ליום 31.12.2008
				רווח תפעולי ריאלי מהתיק בתוקף ליום 31.12.2009 :
300	300	-	2.7.2	- שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
164	157	7	2.7.3	- גידול ריאלי צפוי
-	(206)	206	2.7.3	- רווח כולל (ריאלי) צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי במהלך 2009
2	(12)	16	2.7.4	- השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2009 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
468	239	229		סה"כ
284	399	(115)	2.7.5	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.6	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
752	638	114		רווח תפעולי לפי ערך גלום
(25)	(25)	-	2.7.7	רווח מפריטים מיוחדים
147	140	7	2.7.8	השפעת אינפלציה במהלך 2009
894	593	301	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2009 ומשינויים להנחות כלכליות
1,768	1,346	422		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום - בגין עסקים כלולים והון
196	-	196	2.7.10	רווח כולל מעסקים לא-כלולים
5,659	4,781	878		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום – כולל כל עסקי החברה
6	-	6	2.7.11	תנועות הון
1,935	1,311	624		סה"כ שינוי בערך גלום
5,665	4,781	884		ערך גלום ליום 31.12.2009

* סיווג מחדש (השפעת המס בגין DAC הועבר משווי תיק להון מותאם).

3.5 פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה:

רווח נקי	327
פריטים שהועברו דרך קרן הון	209
רווח כולל (לאחר מס)	536
שינוי ב- DAC לפני מס	11
מס בגין השינוי ב- DAC	3
שינוי שיעור נכסים בשווי הוגן בניכוי מס	86
שינוי נטו בשווי תיק / מוניטין הרשום במאזן	0
רווח כולל מותאם לבסיס של ערך גלום	630
תנועות הון	(6)
סה"כ שינוי בהון העצמי המותאם	624

3.6 ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

להלן ניתוחי הרגישות בגין עסקי חיים ובריאות:

התוצאה הבסיסית	ראה סעיף	שינוי בערך גלום		שינוי בערך עסקים חדשים	
		במליוני ₪	ב - %	במליוני ₪	ב - %
		3,542		123	
הפחתה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון	2.8.7	23	0.6	2	1.9
עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות		(83)	(2.3)	(8)	(6.8)
עליה יחסית של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים)		(129)	(3.6)	(19)	(15.0)
עליה של 10% בשיעורי התמותה בגין מבוטחים לפני גיל פרישה	2.8.4	(59)	(1.7)	(13)	(10.2)
עליה של 10% בשיעורי התחלואה	2.8.6	(144)	(4.1)	(16)	(13.2)
ירידה יחסית של 10% בשיעור התמותה עבור מקבלי קצבאות זקנה	2.8.5	(36)	(1.0)	(1)	(0.7)
תרחיש ניידות (בהתאם לסעיף 1.5.2)	2.8.8	(58)	(1.6)	(7)	(5.5)
תרחיש בנקים (בהתאם לסעיף 1.5.2)	2.8.9	(72)	(2.0)	(7)	(5.5)

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

3.7 ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה

להלן ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות הפנסיה:

ראה סעיף	שינוי בערך גלום		שינוי בערך עסקים חדשים	
	ב - %	במליוני ₪	ב - %	במליוני ₪
התוצאה הבסיסית				
		2,975		178
2.8.7	הפחתה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון	122	4.1	12
	עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות	(108)	(3.6)	(15)
	ירידה של 1% בעליית השכר	(194)	(6.5)	(26)
	עליה של 1% בעליית השכר	223	7.5	30
	עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות והקפאות)	(232)	(7.8)	(28)
	ירידה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות והקפאות)	261	8.8	32
2.8.9	תרחיש - עלייה של 20% בהחזר מצבירה כתוצאה מכניסת הבנקים ליעוץ הפנסיוני	(152)	(5.1)	(10)

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

אברהם לוונגליק
אקטואר ראשי

ארי קלמן
מנכ"ל

נספח א' – דוח סוקר חיצוני של חישוב הערך הגלום.

31 במאי, 2010

לכבוד הדירקטוריון של

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנדון : סקירת דוח הערך הגלום ליום 31.12.2009

א. לבקשתכם סקרנו את המידע, אשר הוכן על ידי מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן החברה), בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2009, ערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ניתוח התנועה בערך הגלום ומבחני הרגישות ביחס אליהם, המתייחסים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח ועסקי ניהול קרנות פנסיה (להלן – "דוח הערך הגלום").

ב. סקירתנו כללה, בין היתר:

1. דיונים ובידורים עם הגורמים הרלבנטיים בחברה וביצוע נהלים אנליטיים בהתייחס לתוצאות המוצגות בדוח הערך הגלום ובהתייחס למידע פיננסי וסטטיסטי אחר.
2. התאמה בין תוצאות החישוב ומידע פיננסי של החברה.
3. השוואה של ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, עם ניסיון העבר בחברה ומידע חיצוני רלוונטי.
4. בחינת ההתאמה של המתודולוגיה, ההנחות ודרך ההצגה, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, לחוזר המפקח על הביטוח מספר 1-11-2007 על נספחיו (להלן חוזר המפקח). חוזר המפקח אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח (להלן - "הוועדה"), אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומח"ל.

ג. בהתבסס על סקירתנו, ובהסתמך על נתונים ומידע שסופקו על ידי החברה הרינו לציין כדלקמן:

1. המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום עומדות, מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח, בכפוף לאמור בסעיף ד(3) להלן.
2. אופן הגילוי בדוח הערך הגלום עומד מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח ובהוראות המפורטות בטיזת "פורמט גילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתאום עם המפקח על הביטוח. "פורמט גילוי" זה טרם פורסם על ידי המפקח על הביטוח כתוספת לחוזר המפקח.
3. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך כי ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות אשר הוצגו בפנינו במהלך הסקירה אינן סבירות בהתבסס על ניסיון החברה בעבר ובהווה וציפיות ההנהלה לגבי העתיד, בכפוף לאמור בסעיף ד(2) להלן.
4. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך שהערך הגלום בסך 5,665 מליון ש"ח, הערך של עסקים חדשים בסך 284 מליון ש"ח, מבחני הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לא הוערכו כיאות על פי המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום ושהוצגו בפנינו במהלך הסקירה.

ד. אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים:

1. דוח הערך הגלום הוכן על בסיס הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלת החברה. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.
2. קיימת אי ודאות לגבי השלכות של הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח. חישוב הערך הגלום אינו כולל השפעות אפשריות, אם יהיו, כמפורט בסעיף 1.5.2 לדוח הערך הגלום.
3. הערות, הבהרות וסייגים לגבי הטיפול בסיכונים המתוארים בסעיף 1.5.3 לדוח הערך הגלום.
4. הערך הגלום כולל גם את הערך הגלום של עסקי ניהול קרנות פנסיה בבעלות החברה אשר פרסומו אינו מתחייב על פי הנחיות המפקח.

בכבוד רב,

קוסט, פורר גבאי את קסירר

רואי חשבון